

SANNA MARININ REPRESENTAATIO HELSINGIN SANOMISSA JA ILTA-
SANOMISSA VUOSINA 2019-2021

Suomen kielen
pro gradu -tutkielma
Oulun yliopisto
3.5.2025

Janina Näppä

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
1.1 Tutkielman aihe ja tutkimuskysymykset	1
1.2 Aiempi tutkimus	2
1.3 Tutkimusaineisto	6
1.4 Tutkijan positio	7
2 TEOREETTINEN JA METODINEN VIITEKEHYS	9
2.1 Representaatio ja diskurssi	9
2.2 Kriittinen diskurssianalyysi	11
2.3 Feministiset teorit	13
3 ANALYYSI	16
3.1 Taitava esiintyjä -diskurssi	16
3.2 Aktiivinen somettaja -diskurssi	19
3.3 Nuori perheenäiti ja vaimo -diskurssi	23
3.4 Sateenkaariperheen kasvatti -diskurssi	27
3.5 Tavallinen ihminen -diskurssi	29
3.6 Punavihreä poliitikko -diskurssi	31
3.7 Yhteenveto	34
4 PÄÄTÄNTÖ	38
LÄHTEET	43
LIITE	

1 JOHDANTO

1.1 Tutkielman aihe ja tutkimuskysymykset

Tarkastelen tässä pro gradu -tutkielmassa sitä, miten Sanna Marinista puhutaan sanomalehdissä. Inspiraationa lähteä tutkimaan aihetta toimi osittain oma kandidaatintutkielmani. Kandidaatintutkielmani aiheena oli tutkia sitä, miten oululaiset suhtautuvat *tyttö*-sanan käyttöön eri tilanteissa. Kuvitteellisista esimerkkitalanteista sanan käyttöä pidettiin loukkaavimpana tilanteessa, jossa sitä käytettiin politiikkaan liittyvässä internetkeskustelussa kuvaamaan naispoliitikoita. (Näppä: 2022.)

Kandidaatintutkielmani kuvitteellisen esimerkkitalanteen herättämät kommentit johdattelivat minut sitä ajatusta kohti, että naispoliitikkoihin liittyvä aihe voisi olla mielenkiintoinen pro gradu -tutkielmaa ajatellen. Myöhemmin aihe tarkentui, ja päätin, että haluan tutkia Sanna Marinin representaatiota mediassa ja sitä, millaisia diskursseja Sanna Mariniin liittyvässä uutisoinnissa aktivoituu. Representaatio on keskeinen käsite, kun tutkitaan diskursiivista valtaa (Pietikäinen & Mäntynen 2019: 45). Representaatiolla voidaan tarkoittaa Knuutilan ja Lehtisen (2010: 10) mukaan ”kontekstin mukaan edustamista, kuvaamista, esittämistä, merkitsemistä, havainnollistamista ja epäsuoraa, välineellistä ilmentämistä”. Diskurssi taas tarkoittaa lyhyesti määriteltynä ”lausetta laajempia kielenkäytön kokonaisuuksia kontekstissään” (Pietikäinen & Mäntynen 2019: 13). Palaan diskurssin ja representaation käsitteisiin alaluvussa 2.1.

Olen viime vuosina kiinnittänyt huomiota siihen, miten paljon naispoliitikkoihin liittyvässä uutisoinnissa keskitytään toisinaan epäolennaisiin asioihin. Olen havainnut, että naispoliitikkojen kohdalla uutisoinnissa nostetaan esille esimerkiksi pukeutumiseen ja henkilökohtaiseen elämään liittyviä asioita. En ole huomannut samaa ilmiötä ainakaan yhtä vahvasti miespoliitikkojen kohdalla, joten käsitykseni on se, että uutisointi on ainakin joissain määrin sukupuolittunutta.

Aion käsitellä työssäni aineistoani eli journalistisia tekstejä diskurssianalyttisesti. Pietikäisen ja Mäntynen (2019) mukaan diskurssintutkimus on ”monitieteinen, jatkuvasti kehittyvä ja liikkeessä oleva tieteenala, joka tarkastelee kielenkäytön ja sosiaalisen toiminnan välistä suhdetta”. (Pietikäinen & Mäntynen 2019: 3.) Halusin hyödyntää

diskurssianalyysia poliitikkoja käsittelevää uutisointia tutkiessani, sillä diskursseilla on paljon valtaa. Niiden valta liittyy kykyyn esittää ja kuvata ihmiset ja maailman tapahtumat tietyistä näkökulmasta, ikään kuin ”tapahtuneena” tai ”totena”. (Pietikäinen ja Mäntynen 2019: 40.) Tutkielmani tavoite on siis löytää naispoliitikoista, tarkemmin Sanna Marinista kertovista uutisista diskursseja ja tarkastella niitä sekä niiden rakentumista.

Olen ennen analyysia tehnyt alustavan hypoteesin siitä, että naispoliitikkoihin liittyvässä uutisoinnissa keskitytään toisinaan asioihin, jotka eivät suoranaisesti liity heidän tekemäänsä poliittiseen työhön.

Tutkimuskysymykseni ovat seuraavat:

1. Mitä diskursseja Sanna Mariniin liittyvässä uutisoinnissa aktivoituu?
2. Millaisia representaatioita uutiset tuottavat Sanna Marinista?

Olen rajannut työssä käyttämäni aineiston nimenomaan sanomalehti uutisointiin. Tarkastelen uutisia ajalta 2019–2021, koska kyseisten vuosien naispoliitikkoihin keskittyvä uutisointi Suomessa henkilöityi vahvasti hallitusviisikkoon ja erityisesti Sanna Mariniin. Kyseessä oli verrattain nuori ja naisvaltainen hallitus, joten poliittinen keskustelu on välillä ohjautunut keskittymään nuoruuteen ja naiseuteen (ks. esim. Koskelo 2020).

1.2 Aiempi tutkimus

Aiempaa tutkimusta tutkielmani aihetta lähellä olevista aiheista on tehty muun muassa suomen kielen, yhteiskuntatieteiden, valtio-opin, viestinnän ja journalistiikan aloilla. Niissä on tarkasteltu naisista tai tietyistä naishenkilöistä puhumisen tapoja muun muassa uutisoinnissa tai meemeissä. Pro gradu -tutkielmia samankaltaisista aiheista löytyy siis melko paljon. Tämän lisäksi naispoliitikoista löytyy pari väitöskirjaa. Tässä alaluvussa esittelen muutamia omaa aihettani lähellä olevia tutkimuksia.

Naisiin liittyvää uutisointia on aiemmin tutkinut muun muassa Satu Pajuriutta (2016) pro gradu -tutkielmassaan, joka käsittelee naiseuden kehyksiä Helsingin Sanomien urheilusivuilla feministisen mediatutkimuksen avulla. Pajuriutan tutkimuksen mukaan nainen on sivuosassa kyseisen lehden urheiluun liittyvässä uutisoinnissa, ja että

esimerkiksi työttömyyden esiintyminen journalismissa edelleen. Tutkimuksen eräänä argumenttina oli se, että nimenomaan se seikka, että naisten urheilusta uutisoidaan vähemmän, aiheuttaa epätasa-arvoa. Pajuriutan tutkielmassa on myös kiinnitetty huomiota siihen, miten naisista urheilusivuilla puhutaan. Havainnot ovat oman tutkielmani kannalta mielenkiintoisia, sillä puolet tämänkin tutkielman aineistosta on Helsingin Sanomista ja lisäksi menetelmämme sekä tutkimuksessa tarkastelun alla olevat seikat ovat osittain yhteneviä. En kuitenkaan vertaile tuloksiamme, sillä aiheemme poikkeavat toisistaan suurilta osin.

Naispoliitikkoihin ja sukupuolittuneisuuteen liittyvää tutkimusta on tehnyt Jaana Kuusipalo (2011). Hän käsittelee väitöskirjassaan muun muassa 1990-luvun ”naispresidenttiliikettä” ja sukupuolikiintiöiden käyttöönottoa tuon vuosikymmenen puolivälissä. Sukupuolittunutta viestintää ja johtajuutta on tutkinut Johanna Mäkelä (2018). Hän on tutkinut väitöskirjassaan naisten henkilökohtaisia kokemuksia poliittisesta johtajuudesta. Hän on haastatellut väitöskirjaansa 18:aa suomalaista naispoliitikkoo, jotka olivat toimineet ministerinä tai puolueen puheenjohtajina. Mäkelän tutkimuksessa kävi ilmi, että miehisiin pidetyt ominaisuudet liitetään edelleen käsitykseen johtajuudesta, ja että sukupuolella on poliittiselle johtajalle huomattava merkitys.

Marinin näkyvyyttä naispoliitikkona internetin alustoilla on tutkittu eri näkökulmista. Eetu Pernu (2021) on tutkinut sitä, miten Sanna Marinia käsiteltiin internetalusta Ylilaudalla julkaistuissa meemeissä pro gradu -tutkielmassaan. Osa Pernun tutkimista meemeistä oli seksistisiä ja loukkaavia, osa taas myönteisiä ja ”hyvän maun rajoissa”. Useat meemit myös käsitelivät Marinia poliitikkona. Pernun (2021: 76) mukaan ”kokonaisuudessaan Marinin representaatioita meemeissä voi pitää varsin lohduttomina, vaikka seassa on myös myönteisiä ja hyväntahtoisia meemejä”. Koska Pernu keskittyy tutkielmassaan meemeihin eli kuvan analysointiin ja näin ollen hänen tutkimusmetodinsa on hyvin erilainen kuin omani, rajasin tutkielman vertailun ulkopuolelle. Mielestäni tutkimus on kuitenkin hyvä esimerkki siitä, että Marinin henkilönä on ollut näkyvä hahmo meemien kaltaisessa populaarikulttuurin ilmiössä sen lisäksi, että hänen toimintaansa tarkastellaan virallisemmissa yhteyksissä.

Marinin itse netissä julkaisemaa sisältöä on tutkinut Aili Autio (2023) pro gradu -tutkielmassaan, jossa hän tarkastelee poliittista julkisuutta mediatutkimuksen tulokulmasta. Autio tarkasteli Marinin henkilöbrändin rakentumista Instagramissa vuoden 2022 loppupuolella. Tutkimuksessa selvisi, että sosiaalinen media on tuonut uusia piirteitä poliittiseen viestintään. Aution mukaan Marin esiintyy Instagramissa eri rooleissa: vaikuttajana, poliitikkona ja yksityishenkilönä. Aution mukaan Marin jakaa yksityiselämänsä seuraajilleen spontaanisti, ja se rakentaa hänestä inhimillistä kuvaa. Näissä tutkielmissa on otettu kantaa Marinin representaatioihin ja näkyvyyteen, ja ne ovat myös omassa tutkimuksessani merkittäviä seikkoja.

Eri lehtien vertailevaa tutkimusta Mariniin liittyvästä uutisoinnista on tehnyt Tia Kouvo (2022). Hän on tutkinut sitä, mitä Helsingin Sanomissa, Iltalehdessä ja Ilta-Sanomissa uutisoitiin niin kutsutusta jakkukohusta. Kohu syntyi, kun Marin poseerasi Trendin haastattelussa avonaisessa jakussa ja Kalevalan koruissa. Kouvon aineistossa on lehtien eri juttutyyppisiä, ei pelkästään uutisia, ja se eroaa tältä osin omasta tutkielmastani. Kouvon tutkimuksen mukaan jakkukohusta uutisointi on ollut maltillisempaa Helsingin Sanomissa kuin Iltalehdessä tai Ilta-Sanomissa. Trendin haastattelu ja erityisesti paljastava pukeutuminen herätti Kouvon tutkimuksen mukaan myös keskustelua pääministerin uskottavuudesta.

Diskurssianalyysia Mariniin liittyvässä tutkimuksessa ovat hyödyntäneet muun muassa Kettunen (2022) ja Ullakko (2023). Kettunen tarkastelee tutkielmassaan Ylen ja Ilta-Sanomien uutisointia Marinin sosiaalisen median sisällöistä alkunsa saaneen bilekohun tiimoilta. Kettusen mukaan hänen tutkimusaineistonsa rakentaa todellisuutta, jossa media ylettää suurissa määrin poliitikon elämään ja tekee poliitikosta samalla toimijan lisäksi tarkasteltavan objektin. Ullakon tutkimuksen aiheena on niin ikään bilekohu, mutta hän käsittelee Marinin ja toimittajien vuoropuhelussa aktivoituvia diskursseja ja vastadiskursseja. Ullakon aineistona on uutisten sijaan tallenne tiedotustilaisuudesta. Kettusen ja Ullakon tutkimat aineistot ajoittuvat vuodelle 2022, eli hieman myöhempään ajankohtaan kuin oma aineistoni. Tästä huolimatta pidän tutkielmia oman tutkimukseni kannalta relevantteina, koska niidenkin aiheena on Mariniin liittyvä viestintä nimenomaan hänen pääministerikaudellaan.

Sanna Marinin representaatioita on tutkittu monitieteisesti ja useita eri metodeja käyttäen. Roivas (2022) on tutkinut Sanna Marinin johtajuuden representaation rakentumista. Roivas on käyttänyt tutkimusmenetelmänä työssään multimodaalista diskurssianalyysiä ja hyödyntänyt myös feminististä politiikan tutkimusta sekä feminististä mediatutkimusta. Roivaksen tutkimuksen mukaan Marinin representaatio rakentuu sukupuolipainotteiseksi, eikä esimerkiksi hänen asemansa johtajana tai hänen tekemänsä työ saa yhtä suurta mediajulkisuutta. Koska Roivaksen tutkimusmenetelmät ovat samankaltaisia oman tutkimusmenetelmäni kanssa, tulen käyttämään hänen löytämiään representaatioita vertailukohteena omiini.

Karapalo (2023) on tutkinut Marinin representaatioita ulkonäköön liittyvässä uutisoinnissa. Hänen tutkimusaineistossaan on uutisia muiden lehtien lisäksi Helsingin Sanomista sekä Ilta-Sanomista, joten aineisto on osittain samankaltainen minun tutkimusaineistoni kanssa. Karapalon tutkimusaineistosta nousi esiin kolme eri representaatiota: tavallisuuden, vastuullisuuden ja rohkeuden representaatiot. Kaikissa representaatioissa oli jollakin tavalla noussut esiin Marinin ikä ja sukupuoli. Karapalon mukaan keskiössä olivat myös Marinin ulkonäkö ja perhesuhteet. Tulen niin ikään vertaamaan Karapalon löytämiä representaatioita omiini myöhemmissä luvuissa.

Rosanna Järvimäki (2024) on tutkinut Mariniin liittyviä representaatioita kriittisen diskurssianalyysin keinoin Helsingin Sanomien verkkouutisissa. Järvimäen mukaan hänen aineistonsa paljasti, että uutisointi Sanna Marinista on sukupuolittunutta. Hän analysoi uutisoinnin sävyn muuttuneen koronapandemian myötä niin, että pandemian jälkeen keskityttiin muihin asioihin kuin pääministerin sukupuoleen tai ikään. Järvimäki ei ollut tutkielmassaan rajannut aineistoaan pelkästään uutisteksteihin. Hänen aineistonsa sisältää myös Helsingin Sanomien muita juttutyyppejä, kuten analyysia sekä kolumneja, joten aineiston luonne eroaa osittain omasta aineistostani. Lisäksi Järvimäki tutkii verkkouutisia siinä missä itse tutkin painettuja uutisia. Hyödynnän myös Järvimäen nimeämiä representaatiota vertailevassa mielessä myöhemmin tutkielmassa.

Vaikka aiempaa tutkimusta on tehty samankaltaisista aiheista jonkin verran, uutisointi naispoliitikoista ja erityisesti Sanna Marinista on ollut niin laajaa sekä monitahoista, että tutkimuskentällä riittää tilaa tämän aihepiirin tutkimukselle. Tämä alaluku osoittaa sen, että Mariniin keskittyvästä sisällöstä rakentuviin representaatioihin ja diskursseihin

liittyvää tutkimusta on tehty etenkin viime vuosina usealla eri alalla ja monin eri tutkimusmenetelmin. Oma tutkimukseni eroaa tässä alaluvuissa esitellyistä tutkimuksista erityisesti aineiston osalta. Keskityn tutkimuksessani nimenomaan Marinin pääministerikauden alkuaikaan ja sitä edeltäneeseen aikaan. Kuten todettua, aineistoni poikkeaa muista myös julkaisupaikan ja rajauksen vuoksi, sillä olen sisällyttänyt aineistooni vain painettujen lehtien uutisia sekä rajannut kaikki muut juttutyypit pois.

1.3 Tutkimusaineisto

Vertailen tutkielmassani kahta eri lehteä: Helsingin Sanomia ja Ilta-Sanomia. Viittaen aineistooni toimittajan sukunimellä, lehden nimen lyhenteellä HS (Helsingin Sanomat) tai IS (Ilta-Sanomat) ja lehden ilmestymispäivämäärällä. Koin mielekkääksi valita tutkimusaineistokseni uutisia kahdesta erityyppisestä lehdestä, koska vertailemalla saadaan mitaltaan suhteellisen lyhyeen opinnäytetyöhön hieman laajempi katsaus uutisointiin. Helsingin Sanomat edustaa perinteisempää sanomalehden mallia, Ilta-Sanomat taas mielletään näistä kahdesta viihteellisemmäksi julkaisuksi. Viihteellisempi uutissisältö eli niin kutsutut populaarilehdet voivat pitää sisällään sensaationhakuja elementtejä, mutta omata silti perinteisen uutisen piirteitä (Connell 1998: 14). Tutkimukseni kannalta pidän mielenkiintoisena sitä, mikä aineiston kahdessa erityyppisessä lehdessä on erilaista ja toisaalta sitä, mikä on samanlaista.

Halusin käyttää tutkimusaineistona tunnettuja ja suosittuja kotimaisia sanomalehtiä. Kokonaistavoittavuudeltaan Ilta-Sanomat oli vuonna 2021 toiseksi suosituin sanomalehti ja Helsingin Sanomat kolmanneksi suosituin sanomalehti (Rajamäki, MU 19.10.2021). Viime vuonna julkaistun tutkimuksen mukaan 96 prosenttia 15 vuotta täyttäneistä suomalaisista eli lukee sanomalehtiä. Lukumäärällisesti se tarkoittaa 4,1 miljoonaa ihmistä. Joka toinen suomalainen lukee painettua sanomalehteä. (Utismedian liitto, 2024.) Aineistoni mediat ovat siis Suomen mediakentällä todella vaikutusvaltaisia.

Olen kerännyt aineiston eli uutiset tiedostoon, josta poimin ja lajittelin diskurssit. Koska käsittelen tutkielmassani ainoastaan uutistekstiä, muun muassa uutiskuvat ovat jääneet tarkastelun ulkopuolelle. Olen kerännyt aineistoni hakemalla systemaattisesti Kansalliskirjaston sanomalehtipalvelusta 20 ensimmäistä uutista hakusanoilla *Sanna Marin*. Uutiset eivät ole aikajärjestyksessä, vaan osuvuusjärjestyksessä. Osuvuudella

tarkoitetaan sitä, että osuvin uutinen on se, jossa hakusana eli tässä tapauksessa *Sanna Marin* esiintyy eniten. Ajattelen tämän olevan relevantimpi rajausta kuin aikajärjestys. Jos olisin asettanut suodattimen tarjoamaan uutiset aikajärjestyksessä, aineisto olisi rakentunut paljon pienemmän aikavälin teksteistä. Rajaamalla aineiston osuvuuden mukaan olen onnistunut poimimaan ne uutiset, joissa Marin uutisen pääaihe tai ainakin yksi niistä.

Aineistoni koostuu pelkästään uutisteksteistä. Rajasin siis pois muut sanomalehtitekstit, kuten kolumnit ja mielipidekirjoitukset sekä Helsingin Sanomista esimerkiksi *Analyysijuttutyypin*. Päädyin tähän rajaukseen siksi, että on mielestäni kiinnostavampaa tutkia tyyliään neutraalina pidettyä tekstilajia. Esimerkiksi kolumnit ja mainitsemani analyysit pitävät sisällään enemmän tai vähemmän toimittajan omia mielipiteitä, kun taas uutisen tulisi olla sävyiltään puolueeton ja neutraali. Kuten Kalliokoski (1996: 37) toteaa, uutisilta vaaditaan objektiivisuutta, ja toimittajan mielipiteet eivät kuulu ihanteellisena pidettyyn uutiseen, vaan sen tulisi olla puolueeton.

Olen rajannut keräämiäni uutisten ajankohdan aikavälille 1.1.2019–31.12.2021. Marin nousi pääministeriksi vuoden 2020 alussa, joten aktiivinen uutisointi hänen ympärillään alkoi vasta loppuvuodesta 2019. Hakutulokset tarjoilivat kuitenkin pari osuvaa uutista myös alkuvuodelta 2019, jolloin Marinin tuleva pääministeriys ei ollut vielä tiedossa.

Käsittelen analyysissäni molempien lehtien uutisia rinnakkain. En näin ollen erottele eri lehtien uutisten käsittelyä esimerkiksi omiin alalukuihinsa. Valitsin työhöni kaksi eri sanomalehteä, jotta voisin vertailla niitä, joten olen valinnut tehdä analyysin enemmän vertailevassa kuin erittelevässä muodossa. Toki joidenkin diskurssien kohdalla toinen lehti on enemmän edustettuna, mutta sekin on jo kiinnostava tieto itsessään ja olen tuonut sen analyysissä esiin.

1.4 Tutkijan positio

Tutkielmani aihe on sellainen, johon olen itse perehtynyt jonkin verran. Seuraan uutisia lähes päivittäin. Sanna Mariniin liittyvä uutisointi hänen pääministerikaudellaan oli runsasta ja tuohon aikaan maallikon silmin katsottuna toisinaan irrelevantteihin seikkoihin keskittyvää. Tutkijan näkökulmasta uutisten tarkastelu on luonnollisesti hyvin

erilaista, sillä tarkastelen rajattua joukkoa uutisia ja teen havaintoja yhtäläisyyksistä sekä eroista.

Feminististen teorioiden sisällyttäminen tutkielmaan tuntui minulle luontevalta valinnalta. Kandidaatintutkielmani aihe oli niin ikään feministinen, ja feministinen tutkimus kiinnostaa minua sekä akateemisella tasolla että henkilökohtaisesti. Tiedostan, että tämä saattaa vaikuttaa joihinkin tulkintoihini aineistosta. Olen kiinnittänyt huomiota siihen, että perustelen havaintoni huolellisesti aineiston avulla ja pyrin tällä tavoin objektiivisuuteen.

Juhilan (1997: 202) mukaan on olemassa neljä erilaista diskurssianalyytikon tutkijaposiitiota: asianajaja, analyytikko, tulkitsija ja keskustelija. Koen tätä tutkielmaa tehdessäni olevani tutkijaposiitioltani **tulkitsija**. Tämän tutkijaposition edustajalle tutkimusaineisto näyttäytyy monenlaisten mahdollisuuksien maailmana. Tulkitsija nojaa analyysia tehdessään vahvasti tutkimusaineistoon. Tulkitsijana tavoitellaan positiota, jossa käytetään mahdollisimman vähän esiyymmärrystä. Tästä huolimatta tutkijalla on kulttuurisena toimijana aina jonkinlaista tietoa. (Juhila 1997: 210–211.) Diskurssianalyytisessä tutkimuksessa tulkitsijan roolissa keskityn kielenpiirteisiin sekä sanavalintoihin ja pyrin tekemään tulkintoja siitä, miten tutkimuskohteestani puhutaan ja millaisia diskursseja aineistossa aktivoituu. Pyrin tutkijana erottamaan mahdollisimman tarkasti aiemman tietoni ja aineistosta saamani tiedon.

2 TEOREETTINEN JA METODINEN VIITEKEHYS

Tässä luvussa käsittelen tutkielmani teoriataustaa. Esittelen ensimmäisenä alaluvussa 2.1 työni kannalta keskeiset representaation ja diskurssin käsitteet. Pääasiallisena teoreettisena ja metodisena viitekehystenäni toimii kriittinen diskurssianalyysi, jota käsittelen alaluvussa 2.2. Hyödynnän työssäni myös feministisiä teorioita (alaluku 2.3), sillä ne ovat aiheen kannalta relevantteja ja monitieteisen luonteensa puolesta sopivat hyvin käytettäväksi kriittisen diskurssianalyysin rinnalla.

2.1 Representaatio ja diskurssi

Pyrin tutkielmassani etsimään diskursseja, joita aktivoituu Sanna Mariniin liittyvässä uutisoinnissa. Diskurssit ja niiden rakentuminen luovat pohjan sille, millaisena Sanna Marinin representaatio kahden eri sanomalehden uutisoinnissa näyttäytyy. Tässä alaluvussa esittelen representaation ja diskurssin käsitteet sekä niiden välisen suhteen.

Representaatiolla voidaan tarkoittaa asiayhteydestä riippuen monenlaisia eri asioita. Representaatio voi tarkoittaa muun muassa kielellistä esittämistä. Suomenkieliset käsitteet kielikuva ja mielikuva tavoittavat perinteisen representaatiokäsityksen hyvin. (Knuuttila & Lehtinen 2010: 10–12.) Tämä representaation määritelmä on yksinkertaisimmillaan se, mitä työssäni käytän ja mitä sillä tarkoitan. Hallin (1997: 1) määritelmän mukaan kielellinen representaatio on keskeisessä osassa merkityksen tuottamisen prosesseissa. Esittelen Hallin näkemyksiä representaation ja diskurssin suhteesta tuonnempana tässä alaluvussa.

Diskurssi tarkoittaa lyhyesti määriteltynä kielenkäyttöä kontekstissaan osana sosiaalista toimintaa. Se voi joissain tilanteissa tarkoittaa myös vakiintunutta kielenkäyttöä tietyllä alalla tai tietyssä tilanteessa. Diskurssin merkitys ei ole muuttumaton, vaan tutkijan tulee valita ja perustella merkityksellistämisen tapansa. Diskurssin käsitettä käyttäville tutkimusaloille ja tutkijoille on kuitenkin yhteistä se, että ”kieli nähdään sosiaalisena toimintana ja todellisuutta rakentavana resurssina, jota voi käyttää monin tavoin ja eri seurauksin.” (Pietikäinen & Mäntynen 2019: 16–18.)

Suonisen (1997) määritelmän mukaan diskurssianalyysi tarkastelee kielenkäyttöä tekemisenä ja sen mukaan ihmisten katsotaan aina kieltä käyttäessään olevan osallisia joko uusintamassa ja muuttamassa kulttuurin virtaa, jonka tarjoamalla välineillä ilmiötä tehdään ymmärrettäviksi kunakin aikakautena (Jokinen, Juhila ja Suoninen 1997: 19). Diskurssintutkimuksen keskeinen mielenkiinnon kohde on se, kuinka kieli ilmaisee aina enemmän kuin pelkät sanat (Pietikäinen ja Mäntynen 2019: 31). Tutkimukseni aineiston tekstilaji eli uutinen on neutraalina pidetty tekstilaji, joka kuitenkin alustavien hypoteesieni mukaan sisältää monenlaisia piilomerkityksiä esimerkiksi sanavalintojen kautta. Diskurssi luo perspektiivin käsillä olevaan hetkeen, ilmiöön ja toimijoihin sekä kuvaa, miten asiat ovat, ja järjestää sitä kautta merkityksiä sekä on vaikutusvaltainen (Pietikäinen ja Mäntynen 2019: 48). Tämän takia diskurssinanalyysi sopii hyvin tutkimusmenetelmäksi. Tutkin ajankohtaista aihetta, jonka keskiössä ovat poliittiset ja näin ollen merkittävät toimijat.

Diskurssi on käsitteenä laaja-alainen, mutta tässä tutkielmassa kaikista olennaisin on diskurssin sosiaalinen määritelmä. Lehdon (2023: 198) mukaan ”diskurssit kytkevät yhteen kielen ja yhteiskunnan sosiaaliset käytänteet: diskurssit manifestoituvat kielessä, mutta samalla niiden taustalla elävät kielenkäyttöä ja eri asioista puhumista koskevat sosiaaliset säännöt”. Tutkielmassani pyrin selvittämään, miten kielellisillä keinoilla representoidaan nykyajan naispoliitikkoo ja millaiset sosiaaliset tekijät diskurssien ja sitä kautta representaatioiden rakentumiseen vaikuttavat.

Representaation ja diskurssin käsitteet liittyvät läheisesti toisiinsa. Lähestymistapani representaation käsitettä kohtaan on diskursiivinen. Hallin (1997: 6) määritelmän mukaan diskursiivinen lähestymistapa on kiinnostunut representaation seurauksista ja vaikutuksista. Diskursiivisessa lähestymistavassa tutkitaan sitä, miten kieli ja representaatio tuottavat merkityksiä. Mielenkiinnon kohteena on muun muassa se, millä tavalla diskurssit ovat yhteydessä valtaan ja miten diskurssit määrittävät sitä, miten asiat representoidaan. Hallin määritelmän mukaan diskursiivisessa lähestymistavassa otetaan huomioon kielen merkitysten lisäksi se, miten kieltä käytetään tiettyinä aikoina ja tietyissä asiayhteyksissä. Tässä tutkielmassa aineiston julkaisupaikka ja -aika ovat selkeästi rajatut. Tutkin sitä, miten poliitikosta puhutaan tiettyinä aikoina tietyssä ympäristössä. Diskurssien yhteys valtaan ja representaatioiden määrittelyyn ovat omassa työssäni avainasemassa.

Siinä missä diskurssin käsitteellä kuvataan tietyn merkityksen poliittista ja historiallista muovautumista sekä vakiintumista ”totuudeksi” tai sen pyrkimystä siihen, representaation käsite keskittyy näiden prosessien lopputulokseen. Tällä tarkoitetaan sitä kuvaa, joka ryhmästä, ilmiöstä, tapahtumasta, asiasta tai niin kutsutusta totuudesta rakentuu ja minkä keinojen avulla. Representaatio on merkityksen tuottamista kielen tai muiden merkitysjärjestelmien avulla. Se on maailman, ajatuksen, kokemusten ja tapahtumien esittämistä tiettyjä merkityksiä sisällään pitävillä ilmauksilla. Kielen representationaalinen luonne mahdollistaa merkitysten tuottamisen. Kieli voi siis ilmaista, kuvata tai esittää (eli representoida) ajatuksia, tunteita, kokemuksia, näkemyksiä ja tapahtumia. (Pietikäinen & Mäntynen 2019: 44–45.)

2.2 Kriittinen diskurssianalyysi

Fairclough (1995: 76) toteaa teoksessaan *Miten media puhuu*, että kriittinen diskurssianalyysi tarkastelee kieltä yhteiskunnallisena tuotoksena ja yhteiskunnallisena vaikuttajana. Hänen mukaansa varsinaisena tarkastelun kohteena on näiden aspektien välinen jännite eikä vain jompikumpi aspekteista yksipuolisesti. Koska tutkielmani aihe on yhteiskunnallinen, tuntuu kriittinen diskurssianalyysi luontevalta valinnalta aineiston käsittelyyn ja analysointiin. Fairclough’n (1989) kriittisen diskurssianalyysin teoria toimii tutkimukseni pohjana. Se edustaa hyvin perinteistä kriittisen diskurssianalyysin mallia.

Fairclough’n mukaan kriittinen kielen tutkimus analysoi sosiaalista vuorovaikutusta tavalla, joka keskittyy sen kielellisiin elementteihin. Se myös osoittaa yleisesti piilossa olevat määräävät tekijät sosiaalisten vuorovaikutussuhteiden järjestelmässä. (Fairclough 1989: 5.) Uutisten tarkoituksena on välittää ihmisille tietoa, mutta kun tarkastelee kielen piirteitä tarkemmin, uutisistakin voi löytää erilaisia piilossa olevia merkityksiä. Ne voivat paljastaa muun muassa valtaan tai ideologioihin liittyvää tietoa. Tällaiset piilomerkitykset voivat vaikuttaa valtavirtamedian kuluttajan näkemyksiin paljonkin. Arvioin, että tiedostamatta sisäistetty tieto vahvistaa jo olemassa olevia käsityksiä jopa tehokkaammin kuin suoraviivaisesti esille tuodut asenteet sekä mielipiteet.

On tärkeää tiedostaa, että diskurssianalyysi ei ole pelkän tekstin, tekstin tuoton tai tulkinnan analysointia. Se sisältää myös tekstin vertailua muihin teksteihin, prosesseihin,

tilanteeseen kontekstiin ja etäisempiin olosuhteisiin, kuten institutionaalisiin tai sosiaalisiin rakenteisiin. (Fairclough 1989: 26.) En siis analysoi tutkielmassani uutisia tyhjiössä. Vertailen tutkimustani aiempiin tutkimuksiin. Tiedostan uutisen tekstilajille tyypilliset ominaispiirteet ja julkaisupaikan. Otan huomioon sen, että tarkastelemassani aineistossa on uutisia yhdestä aikansa vaikuttavimmasta politiikosta Suomen mittakaavassa ja myös kansainvälisesti.

Fairclough'n teorian mukaan tarkastellessa mediaa kriittisen diskurssianalyysin keinoin tulee ottaa huomioon niiden voimasuhteiden luonne, joita valtavirtamedia sisältää. Ne eivät ole selkeitä, ja siksi niitä tulee tarkastella piilotettuina voimasuhteina. Median diskurssit ovat tietyllä tapaa yksipuolisia, sillä tuottajan ja tulkitsijan välillä on suuri ero, toisin kuin esimerkiksi kasvokkain tapahtuvassa viestinnässä. Lisäksi median diskursseja tarkastellessa tulee ottaa huomioon, että media on suunniteltu suurille ihmisryhmille. Medialla on niin kutsuttu ideaalinen subjekti, jolle tekstit on osoitettu; ajatus keskimääräisestä lukijasta. Uutisten tuottajilla on valta päättää, **mitä** uutisiin sisällytetään ja **mitä ei** sekä **miten** eri tapahtumat esitetään. (Fairclough 1989: 49–50.) Nämä seikat vaikuttavat suoraan siihen, millainen puhumisen tapa päättyy suurten joukkojen tietoisuuteen. Oman tutkimukseni aineisto on kahdesta Suomen mediakentällä erittäin vaikuttavasta sanomalehdestä. Se, miten media valitsee Marinista puhua, vaikuttaa suurten ihmisryhmien mielikuviin ja asenteisiin.

Fairclough'n (1989: 25–26, 109) mukaan kriittinen diskurssianalyysi rakentuu kolmesta eri tasosta: tekstin **kuvaamisesta**, tekstin ja vuorovaikutuksen suhteen **tulkittamisesta** ja vuorovaikutuksen ja sosiaalisen kontekstin suhteen **selittämisestä**. Kuvaamisen tasolla tarkastellaan tekstiä sen rakenteellisten, sanastollisten ja kieliopillisten piirteiden kautta. Tulkittamisen tasolla nämä kielelliset valinnat yhdistetään sosiaaliseen todellisuuteen. Selittämisen tasolla diskurssit tulevat osaksi laajempaa sosiaalista kontekstia. Esittelen seuraavaksi, miten nämä eri tasot toteutuvat omassa tutkimuksessani.

Analyysissäni **kuvaan** löytämiäni diskursseja aineistoesimerkeistä löytyvien kielellisten piirteiden kautta. Olen taulukoinut havaintojani ja osoittanut kielellisiä piirteitä, joista diskurssi rakentuu. Diskurssit ovat muotoutuneet tutkielman tekovaiheessa useaan kertaan uusiin muotoihin. Olen yhdistellyt, korvannut ja eritellyt diskursseja sitä mukaa, kun analyysi on edennyt. Olen laskenut myös esimerkiksi tiettyjen sanojen esiintyvyyksiä

hahmottaakseni diskursseja sekä niiden esiintyvyyttä, mutta en ole sisällyttänyt näitä työhöni, sillä kriittinen diskurssianalyysi on laadullista tutkimusta. Sen sijaan keskityn tutkimuksessani kielellisiin piirteisiin.

Tulkitseminen näkyy työssäni siinä, miten analysoin tutkimusaineistoani. Kielen piirteiden tulkinta ja niistä rakentuvat diskurssit ovat aineiston tulkinnan tulosta. Kyseessä ei ole matemaattisella kaavalla laskettava, absoluuttinen tulos vaan tutkimusaineiston huolellinen tarkastelu ja merkityksen sekä puhumisen tapojen löytäminen. Tulkitsen aineistoa esimerkkejä käsitellen ja purkaen niiden merkittäviä osia niin, että analyysini on aineistolähtöistä. Vertaan tulkintojani aiempaan tutkimukseen ja käyttämiini lähteisiin sekä rinnastan havaintojani sosiaaliseen todellisuuteen.

Selittämisen vaiheessa tulkinnat liitetään laajempaan sosiaaliseen kontekstiin. Valtavirtamediaan kuuluvia sanomalehtiä tutkimalla pyrin tunnistamaan naisista puhumisen tapoja nyky-yhteiskunnan raameissa. Aiheeni itsessään on hyvin yhteiskunnallinen, sillä tarkastelun alla on valtionpäähenkilöön liittyvä uutisointi. Vertailen havaintojani aiempiin tutkimuksiin ja pohdin osaltani myös eri diskursseihin vaikuttavia taustatekijöitä.

Fairclough'n (1997: 10) mukaan joukkotiedotusvälineet ”kykenevät tekemään asioista merkityksellisiä sen avulla, miten ne esittävät asiat”. Uutiset ja media toisin sanoen rakentavat käsitystämme ympäröivästä todellisuudesta ja siitä, mikä milläkin hetkellä huomionarvoista. Tavoitteenani on selvittää, miten löytämäni diskurssit aktivoituvat juuri sanomalehtiteksteissä. Lisäksi vertailen kahta eri sanomalehteä keskenään ja sitä, miten julkaisupaikka vaikuttaa diskurssin rakentumiseen. Tutkimuksen kohteena on myös se, aktivoituvatko jotkin diskursseista enemmän toisen sanomalehden aineistossa. Diskursseista muodostuvat lopulta myös Sanna Marinin eri representaatiot.

2.3 Feministiset teorit

Koska tutkin työssäni nimenomaan naispolitiikosta kertovaa uutisointia, hyödynnän työssäni feministisiä teorioita. Myös aiemmassa alaluvussa 1.2 esittelemäni samankaltaisesta aiheesta tehdyt tutkimukset ovat esitelleet ja hyödyntäneet feministisiä teorioita. Esimerkiksi Kuusipalon (2011) ja Järvimäen (2024) tutkimuksissa on

hyödynnetty feministisiä teorioita politiikan tutkimuksessa. Feministinen tutkimus ei luo tiukkoja raja-aitoja eri tieteenalojen välille, ja on perusluonteeltaan tieteidenvälistä (Liljeström 2004, 15). Tämä mahdollistaa feministisen teorioiden käytön muiden tutkimusmenetelmien rinnalla.

Kielenkäytön sukupuolieroja tutkittaessa ei ole tärkeää se, millaisia naiseen viittaavia sanoja kielestä löytyy, vaan se, millaisen sanan puhuja mahdollisista vaihtoehdoista valitsee (Cameron 1996: 61). Niin ikään diskurssianalyysin keskiössä ovat puhumisen tavat ja se, mitä sanotaan ja mitä ei. Feminististen teorioiden käyttäminen diskurssianalyysin rinnalla tuntuu näin ollen luontevalta valinnalta.

Liberaalifeminismi oli yksi varhaisimpia kieltä ja sukupuolta käsitteleviä feministisiä suuntauksia. Sen kuvausmalli yhteiskuntarakenteesta kehitettiin 1980-luvulla. Kuvausmallia hyödynnettiin varhaisessa sukupuolta ja kieltä koskevissa tutkimuksissa. Tuolloin tutkittiin tiettyjä lingvistisiä tekijöitä, joiden oletettiin estävän naisten osallistumisen täysipainoisesti julkiseen toimintaan. Tutkimuksessa kiinnitettiin huomiota esimerkiksi sukupuoliviittausten yhdenmukaisuuden puutteeseen, geneeriseen maskuliiniseen pronominiin (engl. *he*) ja yleiseen naisia väheksyvään ja alentavaan kielenkäyttöön. (Mille & McIlvenny 2000: 260.) Poliittika on julkista toimintaa., ja jo varhaisessa vaiheessa feminismin suuntauksia naisten osallisuus politiikassa on ollut tutkimusten kohteena. Tämä vahvistaa käsitystäni siitä, että feministiset teoriat ovat oman tutkimukseni kannalta teoriataustana tärkeitä apuvälineitä.

Myöhemmistä feministisistä suuntauksista voidaan mainita muun muassa radikaalifeminismi. Se on tuottanut aineistoa esimerkiksi siitä, kuinka feminiinisyyttä ja naisia väheksytään kielen välityksellä (Mille & McIlvenny 2000: 267). Millen ja McIlvenny (2000: 292) mukaan sosiaalinen konteksti pyritään ottamaan nykyisissä feministisissä metodologioissa huomioon laajasti. Tämä tarkoittaa sitä, että kun tutkitaan puhuttua kieltä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa, pyritään huomioimaan myös rotu, luokka ja sukupuolivouma. Feministisillä tarkastelutavoilla tähdätään siihen, että vuorovaikutus olisi toisia kunnioittavaa sekä tasa-arvoista (Mille & McIlvenny 2000: 293).

Työni aiheen kannalta koen tärkeäksi nostaa esiin vielä feminististen teorioiden hyödyntämisen median tutkimuksessa erityisesti poliittiseen uutisointiin liittyen. Ruohon mukaan (2006: 186) naispoliitikko sijoitetaan journalismissa edustamaan usein sukupuoltaan, esimerkiksi sisällyttämällä uutiseen kuvia naisministeristä päiväkotivierailulla. Halosen (2006: 194) mukaan uutiset voidaan diskursiivisesta näkökulmasta katsottuna nähdä tilana, joka luo merkityksiä. Uutisteksti itsessään siis tuottaa, jäsentää ja ylläpitää tottumuksia sekä tapoja ja vaikeuttaa, tukee tai torjuu tiettyjen asioiden esiin tulemistä. Hyödynnän näitä näkemyksiä tutkielmassani, sillä tarkastelen uutisia nimenomaan diskursiivisesti.

Naispoliitikkojen representaatiosta mediassa on tehty useita tutkimuksia, joiden aineistona on valtavirtauutiset. Sekä kvalitatiivisissa että kvantitatiivisissa tutkimuksissa on saatu tuloksia, joiden mukaan media käsittelee naispoliitikkoja uutisissa eri tavalla kuin miespoliitikkoja. Naispoliitikoista on vähemmän uutisia ja he joutuvat todennäköisemmin marginalisoinnin sekä kyseenalaistamisen kohteeksi. Naispoliitikkojen ammattitaito rajataan uutisissa liittymään esimerkiksi perheeseen tai lastenhoitoon. (Harp & Bachmann 2018: 184–185.) Aiempi tutkimus samankaltaisista aineistosta kuin omani vahvistavat käsitystäni siitä, että feministiset teoriat sopivat hyvin tutkimukseni aiheeseen.

Feminististä teoriaa voidaan pitää eräänlaisena strategiana, konkreettisena ja erityisenä interventiona, jolla on selvät poliittiset tavoitteet ja päämäärät. 1980-luvulta alkaen feministinen teoria ei enää ole etsinyt ehdotuksissaan ja hypoteeseissaan muuttumattomia totuuksia, vaan se pikemminkin etsii tehokkaita keinoja valta-asetelmien kumoamiseksi ja niiden korvaamiseksi suotuisammilla toimintatavoilla. (Pateman & Gross 1986: 197–198.) Jotta näitä valta-asetelmia voitaisiin kumota ja korvata, on tärkeää tiedostaa se, miten naispoliitikoista mediassa puhutaan. Sen vuoksi pidän omaa tutkimusaiheettani tärkeänä: tavoitteenani on tuoda näkyväksi se, millaisia diskursseja uutistekstien kielellisien valintojen kautta aktivoituu ja millaisia representaatioita ne Sanna Marinista rakentavat.

3 ANALYYSI

Tässä luvussa käsittelen löytämiäni diskursseja. Olen aineiston läpikäynnin ja analyysin perusteella myötä tunnistanut kuusi diskurssia, joita nimitän seuraavanlaisesti:

1. Taitava esiintyjä -diskurssi
2. Aktiivinen somettaja -diskurssi
3. Nuori perheenäiti ja vaimo -diskurssi
4. Sateenkaariperheen kasvatti -diskurssi
5. Tavallinen ihminen -diskurssi
6. Punavihreä poliitikko -diskurssi

Käyn tässä luvussa diskurssit läpi mainitussa järjestyksessä omissa alaluvuissaan. Järjestyksessä olen ottanut huomioon diskurssien päällekkäisyydet ja risteämiset. Tutkimustulosten esittelyn helpottamiseksi samankaltaisuuksia omaavat diskurssit ovat siis peräkkäisissä alaluvuissa. Luvun lopuksi teen alaluvussa 3.7 yhteenvedon kaikista diskursseista.

Olen pyrkinyt helpottamaan diskurssien ja aladiskurssien rakentumisen hahmottumista lihavoimalla aineistoesimerkeistä olennaisimmat osat. Aineistoesimerkkien lisäksi havainnollistan diskurssien rakentumista kielenpiirteiden kuvaamisen avulla. Esitän analyysissäni myös vertailua aiempien samankaltaisten tutkimusten tuloksiin sekä lähteisiini.

3.1 Taitava esiintyjä

Havaitsin aineistoa läpi käydessäni, että Sanna Marinin esiintymistä oli kommentoitu aineistoni uutisissa paljon. Useimmat aineistooni sisältyvät Marinin esiintymistä kommentoivat uutiset pitävät hänen toimintaansa taitavana. Tähän diskurssiin sisältyvät Marinin poliittiset esiintymiset sekä vapaamuotoisemmat esiintymiset. Diskurssia aktivoivat sekä Helsingin Sanomien että Ilta-Sanomien aineistot.

Se, miten Marin esiintyy julkisesti, vaikuttaa luonnollisesti hänen julkisuuskuvaansa. Julkisuuskuva tarkoittaa ”käsitystä tai mielikuvaa, joka henkilöstä, organisaatiosta tai

muusta sellaisesta on julkisuudessa” (KS 2024 s.v. *julkisuuskuva*). Diskurssia rakentavat tekijät ovat siis moniulotteisia, koska usein poliitikot edustavat itseään ja säätelevät julkisuuskuvaansa nimenomaan esiintymällä. Tässä diskurssissa painottuvat ne asiat, mitä muut ovat sanoneet Marinin esiintymisestä.

Poliitikon työssä esiintyminen on tärkeä ja jopa ratkaiseva osa menestymisen kannalta. Heidän esiintymiselleen on tiettyjä kriteerejä, joista yksi on asiallisuus. Sekä Helsingin Sanomien että Ilta-Sanomien aineistosta löytyi Marinin kuvausta, jonka keskiössä oli tämä piirre. kuten seuraavat esimerkit osoittavat:

- (1) -- *Marin on aina läsnä tilanteessa, kuuntelee ja keskittyy, ja juuri tästä syntyy hänen karismansa. Hän on korostetun asiallinen tekijä, joka toisaalta saattaa olla myös kärsimätön, jos vastassa on tyhjänpuhujia.* (Harju, HS 10.12.2019)
- (2) *Marin on asiapoliitikko, joka esiintyy julkisuudessa varsin vakavana.* (Lapintie & Varjus, IS 4.12.2019)

Marin nimetään esimerkissä (1) *asialliseksi tekijäksi* ja esimerkissä (2) *asiapoliitikoksi*. Häntä kuvataan adjektiivien *kärsimätön* ja *vakava*. *Vakava*-adjektiivia on korostettu adverbillä *varsin*, mikä viittaa siihen, että Marinin vakavuutta julkisissa esiintymisissä halutaan painottaa. Esimerkkien kuvaus luo kuvan Marinista tarkkana esiintyjänä, joka haluaa keskittyä käsillä olevaan asiaan ilman ylimääräisiä jaaritteluja. Läsnä olevan vaikutelman implikoidaan olevan osa Marinin karismaa.

Samankaltaisia havaintoja tutkimuksessaan on tehnyt Järvimäki (2024: 37–41). Yksi Järvimäen nimittämistä representaatioista on *puhdasverinen asiapoliitikko*. Myös Järvimäen aineistosta ilmenee se, miten Marina pidetään toisinaan kärsimättömänä ja korostetun asiallisena. Järvimäki nostaa esille sen, miten niin kutsuttuja kovia piirteitä voidaan pitää maskuliinisina, ja Marin ei täten aina täytä perinteisiä sukupuolirooleja.

Helsingin Sanomien aineistossa on nähtävissä se, että Marinin esiintyminen inspiroi erityisesti nuoria sekä kotimaassa että kansainvälisesti. Seuraavat esimerkit (3) ja (4) näyttävät, mitä nuoremman ikäpolven edustajat ajattelevat Sanna Marinin esiintymisestä.

- (3) ”Meillä on nuorten parissa **toiveikas** filis. Hän [Sanna Marin] on **valovoimainen ihminen ja hyvä puhuja**. Hän pystyisi hoitamaan pääministerille kuuluvat tehtävät erittäin hyvin. Hän on myös **hyvä esikuva monelle nuorelle**.” (Harju & Jokinen, HS 4.12.2019)
- (4) ”**MIELEENPAINUVINTA** oli se, miten **itsevarma** hän oli”, *Rojas sanoo*. ”Hänen asenteensa.” (Berner, HS 8.3.2020)

Esimerkki (3) on uutisesta otsikolla ”*Mariinit*” luottavat tamperelaiseen, Vantaalla vaihdettaisiin Antti Anttiin (Harju & Jokinen, HS 4.12.2019). Esimerkin lainaus on uutisen kohdasta, jossa on haastateltu Tampereen demarinuorten puheenjohtajaa Outi Mikkolaa. Uutiseen valitun lainauksen mukaan Marinin mahdollinen tuleva pääministeriys herättää nuoremmassa sukupolvessa toivoa, ja että hänen esiintymistyylistään pidetään. Lisäksi Marin nimetään *hyväksi puhujaksi* ja *hyväksi esikuvaksi*. Esimerkki (4) on uutisesta, jossa kerrottiin Marinin esiintymisestä New Yorkissa. Yleisö oli koostunut lähinnä nuorista naisista, ja esimerkki (4) on erään heistä kommentti Marinista. Esimerkeissä (3) ja (4) kuvataan Marinia positiivisia konnotaatioita omaavilla adjektiiveilla *valovoimainen* ja *itsevarma*. Esimerkeissä korostuu Marinin esikuvallinen asema nuorten silmissä. Haastateltujen nuorten sanavalinnoista voidaan päätellä, että he ihailevat Marinia poliitikkona, henkilönä ja esiintyjänä. He kokevat samaistumisen tunnetta lähellä omaa ikää olevaan poliitikkoon.

Siinä missä esimerkit (1) ja (2) rakentavat kuvaa Marinista jopa korostetun asiallisena esiintyjänä, esimerkeissä (3) ja (4) hänen esiintymistään kommentoidaan itsevarmaksi ja valovoimaiseksi. Esiintymisen piirteet voivat toki näyttäytyä eri tavalla riippuen katsantokannasta. Siinä missä nuori nainen näkee Marinin esiintymisen samaistuttavana, valovoimaisena ja itsevarmana, voi se näyttäytyä jollekin muulle asiallisena ja vakavana.

Yhteenvetona Marin siis representoidaan poliitikkona, jota ihmiset haluavat kuunnella. Marinin kuvataan pysyvän asiallisena esiintymistilanteesta riippumatta, mikä voi antaa hänestä jopa vakavan vaikutelman. Molempien lehtien uutiset rakentavat Marinista vaikutusvaltaista kuvaa. Marin herättää ihailua asiallisuudellaan, joka näyttäytyy myös karismaattisuutena. Toisaalta hänet nähdään myös valovoimaisena ja toivoa herättävänä poliitikkona, joka on hyvä esikuva nuorille. Nähdäkseni nämä eivät ole lainkaan toisiaan poissulkevia katsantokantoja Mariniin esiintyjänä, vaan ne yhdessä muodostavat taitavan esiintyjän diskurssin ja sitä kautta tässä kielellistämäni representaation.

3.2 Aktiivinen somettaja

Tässä alaluvussa käsittelen aktiivinen somettaja -diskurssia. Keskityn kuvaamaan, millaisena sosiaalisen median käyttäjänä eli niin kutsuttuna somettajana aineiston uutiset esittelevät Marinin. Marin on ollut viestinnässään aktiivinen sosiaalisessa mediassa, erityisesti Instagramissa sekä Twitterissä (nykyinen X). Aineisto paljastaa, että Marinin sosiaalisen median käyttö on ollut perinteistä aktiivisempaa ottaen huomioon hänen asemansa pääministerinä. Hän on saanut viestinnästään sekä kritiikkiä että ylistystä eri tahoilta. Tämä diskurssi aktivoitui ainoastaan Ilta-Sanomien aineistossa, siksi aineistoesimerkkejä ei ole lainkaan Helsingin Sanomista.

Ilta-Sanomien 14.8.2021 julkaistussa uutisessa otsikolla *Yllättävä imagonmuutos* spekuloidaan pääministerin julkisen imagon muutosta. Tässä uutisessa Marinin viestintää pohdittiin moniäänisesti asiantuntijoiden sekä tavallisten ihmisten mielipiteitä esiin tuoden. Esittelen uutisesta seuraavaksi muutaman aineistoesimerkin.

- (5) *Nämä **rennot** kesäkuvat, joita julkaiset, saa mut **arvostamaan** sinua enemmän kuin muita kärkipään poliitikkoja. **Et ole vain pääministeri, olet myös yksi meistä**, Instagramissa kiitellään.* (Enqvist, IS 14.8.2020)
- (6) *Eri **kohderyhmät** ajattelevat **imagosta** eri tavalla. Jos pääministerin **kohderyhmänä** ovat **kolmekymppiset naiset**, niin **rennot** kuvat toimivat Instagramissa. Hän ei voi kuitenkaan olla **pelkkä Instagram-naisten pääministeri**, vaan hänen on oltava **koko kansan pääministeri**.* (Enqvist, IS 14.8.2021)
- (7) *Sanna Marinin somea tai suhdetta mediaan ei voida tarkastella **pelkän henkilön kautta**, vaan hänen asemansa määrää paljon. Stubb ajatteli, että jos hän hoitaa hommansa, niin on mahdollista myös hassutella. **Julkinen keskustelu osoitti, että pääministeriltä odotetaan symbolista käytöstä** --* (Enqvist, IS 14.8.2020)

Sosiaalisen median palvelussa Instagramissa Marinin muuttunut imago sai kiitosta, kuten esimerkki (5) osoittaa. Kommentin mukaan pääministerin rennot kuvat luovat arvostusta pääministeriä kohtaan. Kommentoija myös rinnastaa Marinin tavallisiin kansalaisiin toteamalla, että Marin on *kuin yksi meistä*. Instagramissa rentojen kuvien julkaisu nähdään siis samaistuttavuutta lisäävänä tekijänä. Kyseisessä esimerkissä arvostus ja samaistuttavuus nähdään korreloivina piirteinä: se, että Marin ei ole kuin muut kärkipään poliitikot, vaan jakaa enemmän itsestään, nähdään positiivisena asiana.

Esimerkissä (6) tuodaan esille eriävä mielipide rentojen kuvien julkaisusta. Se ei ole tämän esimerkin mukaan pääministerin aseman huomioon ottaen hyvää viestintää, koska se rajaa kohderyhmän *kolmekymppisiin naisiin*. Kommentin mukaan aktiivinen rennon sisällön jakaminen ei palvele koko kansaa, vaan ainoastaan marginaalista kohderyhmää, tehden Marinista *pelkän Instagram-naisten pääministerin* sen sijaan, että hän olisi *koko kansan pääministeri*. Kommentti antaa ymmärtää, että pääministerin imagolle on vahingollista, jos hän viestii aktiivisesti sosiaalisessa mediassa. Esimerkissä (6) on nähtävissä se, että Marinin sosiaalisen median seuraajat nähdään homogeenisenä joukkona tietyn ikäisiä naisia, vaikka miehetkin käyttävät sosiaalista mediaa yhtä lailla.

Esimerkin (7) mukaan Marinin sosiaalisen median viestinnän heikkoutena on se, että hänen tulisi ottaa asemansa pääministerinä paremmin huomioon. Koivunen rinnastaa Marinin sosiaalisen median käyttöä entisen pääministerin ja nykyisen tasavallan presidentin Alexander Stubbin imagoon hänen pääministerikaudellaan vuosina 2014–2015. Stubbia arvosteltiin hänen pääministerikaudellaan muun muassa liian rennosta esiintymisestä pääministerin arvovallan huomioon ottaen (Toivonen, YLE 14.8.2023). Vertauksesta entiseen miespuoliseen pääministeriin voidaan päätellä, että kritiikki Marinin sosiaalisen median käyttöä kohtaan ei tässä uutisessa ole sukupuolittunutta. Molemmat pääministerit saivat kritiikkiä liiallisesta rentoudesta, joka joidenkin mielestä näyttäytyi pääministerin aseman suovan arvovallan laiminlyöntinä. Tämä poikkeaa hieman esimerkiksi Harpin ja Bachmannin (2018: 184) tutkimustuloksista, joiden mukaan naispoliitikot kohtaavat useammin kyseenalaistusta. Toisaalta tämä voi selittyä osaksi sillä, että Euroopan maissa, joissa tasa-arvotyö on yhteiskunnallisella tasolla edistyneistä, naisten saama mediahuomio on niin ikään tasa-arvoisempaa (Harp & Bachmann 2018: 185).

Sen lisäksi, että Marinin sosiaalisen median käyttöä pääministerinä on arvosteltu, ovat hänen päivityksensä aiheuttaneet toisinaan myös suoranaisia kohuja. Tästä esimerkkinä on niin kutsuttu boomer-kohu, joka nousi Marinin Instagramin Tarinat-osioon lisäämästä päivityksestä. Asiasta uutisoi Ilta-Sanomat, kuten seuraava esimerkki (8) osoittaa:

- (8) *Marinin boomerpäivitys nostatti mittavan keskustelun siitä, menikö pääministeri tölväisemään vanhuksia. Marinin boomer-päivitystä on laajasti hämmästely.* (Lehto & Vesala, IS 25.10.2021.)

- (9) -- *Missään nimessä en ole arvostellut vanhempia ikäpolvia, päinvastoin. Kunnioitan suuresti sitä työtä, jota he ovat tehneet tämän yhteiskunnan eteen.* (Lehto & Vesala, IS 25.10.2021.)

Marin aiheutti uutisen mukaan kohun, kun käytti Instagram-tarinassaan kappaletta, jossa mainittiin sana *boomer*, joka tarkoittaa ”varsinaisesta ajastaan jälkeen jäänyttä, suureen ikäluokkaan kuuluvaa tai yleisesti keski-ikäistä henkilöä” (KS, 2024). Esimerkin (8) sanavalinnoilla, kuten *nostatti mittavan keskustelun ja on laajasti hämmästely*, pyritään osoittamaan, että asia on kohahduttanut suuria yleisöjä. Tästä huolimatta kyseisessä uutisessa ei ole otettu esille kenenkään asiasta väitetystä loukkaantuneen kommenttia aiheeseen liittyen. Marin itse kiistää uutisessa tehneensä päivityksen loukkaamistarkoituksessa, kuten esimerkki (9) osoittaa. Marin käyttää itse niin kutsutuista boomereista kunnioittavaa ilmaisua *vanhempi ikäpolvi*, siinä missä toimittaja käyttää sanaa *vanhus* (esimerkki 8).

Sanna Marinin viestintä sosiaalisessa mediassa on ulottunut myös kansainväliselle tasolle. Seuraavissa aineistoesimerkeissä käsittelemäni uutinen liittyy pääministerin päivitykseen Twitterissä (nykyään X). Uutinen käsittelee bilekohun jälkimaininkeja. Uutisessa tarkennetaan bilekohua kertomalla Sanna Marinin lähteneen viettämään iltaa baariin ystäviensä kanssa, vaikka hän oli tietämättään altistunut koronalle. Elon Musk oli twiitannut aiheeseen liittyvän meemin ja lisäksi kommentoinut niin kutsuttua jakkukohua (ks. luku 1.2.) sanomalla, että Marin vaikuttaa siistiltä tyypiltä. Marin vastasi twiittiin kehumalla Suomea, kuten seuraava esimerkki (10) osoittaa:

- (10) - *Ja Suomi on siisti myös. Pohjoismainen hyvinvointivaltio, joka tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2035 mennessä. Maailman onnellisimmat ihmiset elävät Suomessa, Marin twiittasi ja jakoi BBC:n uutisen lausuntonsa tueksi.* (Ripaoja & Koivisto, IS 14.12.2021.)
- (11) – *Se on just hyvä. Kehutaan maata eikä itseä. Mukana myös linkki kv-uutislähteeseen. Tässä kohtaa huumori tai tyylilliset tehokeinot olisivat olleet turha riski. (--), Kortesus pohti.* (Ripaoja & Koivisto, IS 14.12.2021.)

Marin kehuu esimerkissä (10) Suomea maana. Hän käyttää Suomesta samaa adjektiivia *siisti* kuin Musk käytti Marinista omassa twiitissään. Lisäksi hän toteaa superlatiivimuotoa käyttäen, että *maailman onnellisimmat ihmiset elävät Suomessa*. Marin on myös jakanut uutisen lausunnon tueksi, mikä on esimerkin (11) kommentin

mukaan hyvä valinta. Marinin twiitin asiapitoisuus ja Suomea ylistävä ote nähdään sopivana valintana kyseisessä viestinvaihdossa.

Havainto siitä, että nimenomaan pääministerin asema vaikuttaa siihen, miten aktiiviseen sosiaalisen median käyttöön suhtaudutaan, on samankaltainen kuin Kettusen (2022) tutkimustuloksissa. Kettusen mukaan tärkein syy Marinin sosiaalisesta mediasta alkunsa saaneen bilekohusta uutisointiin on Marinin omaama valta (Kettunen 2022: 33). Voidaan siis todeta, että pääministerin valta-asema aiheuttaa sen, että viestinnälle asetetaan tiettyjä raameja sekä odotuksia.

Aution (2023: 26–29) tutkimustulosten mukaan Marinin Instagramissa painottuu poliittisen uran edistäminen ja ylläpitäminen. Toisaalta hänen sosiaalisen median käytössään on jopa vaikuttajamaisia piirteitä, jotka ilmenevät esimerkiksi Tarinat-osion käyttönä ja selfieinä. Aution tutkimustulokset ovat siis yhteneväisiä omieni kanssa: Marinin sosiaalisen median käyttö voidaan nähdä hänen poliittisen uransa kannalta joko hyödyllisenä tai haitallisena.

Kouvon (2022: 56–61) tutkimustuloksissa tuotiin esille se, miten oman yksityiselämän jakaminen julkisuuteen on Marinin osalta tietoinen, poliittinen valinta. Kouvo tuo esille sen, että Marin haluaa mahdollisesti sosiaaliseen mediaan tuomillaan asioilla lisätä samaistuttavuutta. Nämä huomiot sopivat yhteen omien havaintojeni kanssa.

Mitä tulee representaatioon, Sanna Marin esitetään tätä diskurssia tarkastellen aktiivisena sosiaalisen median käyttäjänä. Tämä on piirre, joka esiintyy siitä huolimatta tai sen takia, että Marin on uutisten julkaisuhetkellä ollut pääministeri. Marinin voidaan ajatella jakavan elämänsä vapaamuotoisesti sosiaalisessa mediassa siitä huolimatta, että hän on pääministeri. Vastavuoroisesti voidaan ajatella, että Marin on aktiivinen sosiaalisessa mediassa sen takia, että se hyödyttää hänen poliittista uraansa saattamalla hänet hyvään valoon joko samaistuttavuuden tai asiapitoisen sisällön takia. Jos tarkastellaan kaikkia tähän diskurssiin liittyviä esimerkkejä, siinä missä vapaamuotoisempaa viestintää sosiaalisessa mediassa pidetään uutisiin haastateltujen asiantuntijoiden mukaan jopa vahingollisena, asiapitoisempi viestintä saa ylistystä.

Stereotyypit voivat rakentaa representaatioina myyttisiä käsityksiä tietyistä ihmisryhmistä. Ne voivat liioitella, jähmettää ja yksinkertaistaa esittämänsä historiattomasti huomioimatta ajallisuuden ja muiden kontekstiin liittyvien tekijöiden aiheuttamia muutoksia. (Rossi 2010: 272.) Voisi siis ajatella, että poliitikoista on olemassa tietty stereotypia, poliitikon representaatio, johon Marin ei välttämättä istu. Perinteisen poliitikon stereotyypillisessä representaatiossa ei ehkä aina oteta huomioon ajankuvaa. Sosiaalisen median käyttö on suurimmalle osalle väestöä uusi normi. Vuonna 2020 69 prosenttia 16–89-vuotiaista käytti sosiaalista mediaa (Saarenmaa & Kohvakka, Tilastokeskus 15.1.2021). Aineisto representoi Marinin nykyaikaiseksi poliitikoksi, aktiiviseksi sosiaalisen median käyttäjäksi, joka haastaa perinteiset poliitikon representaatiot.

3.3 Nuori perheenäiti ja vaimo

Mariniin yksityiselämään liittyvässä tai sitä sivuavassa uutisoinnissa korostuu usein perhe ja siihen liittyvät henkilöt sekä tapahtumat. Fairclough'n (1995: 13) mukaan representoinnissa valitaan aina se, mitä kuvauksesta jätetään pois ja mitä siihen sisällytetään. Aineistosta tekemiäni havaintojen mukaan Marinaa kuvatessa on usein haluttu tuoda ilmi se fakta, että hän on nuori perheenäiti ja vaimo.

Helsingin Sanomat on ottanut Marinin perheellisyyden esille useissa eri uutisissa. Usein uutisisten pääaihe on jokin muu, mutta perheellisyys on tästä huolimatta tuotu jossakin yhteydessä esille. Seuraavat aineistoesimerkit (12) ja (13) ovat molemmat Helsingin Sanomista.

- (12) ”Vähän vain arveluttaa, että hänellä on **pieni lapsi**. Miten hän ehtii viettää aikaa **perheen** kanssa? Tampereen asioita hän on hoitanut tiukasti, mutta onko hän **pääministeriksi liiankin nuori**?” -- (Harju & Jokinen, HS 4.12.2019)
- (13) *Voiko **pienen lapsen vanhempana olemisen** vaikuttaa pääministerin tehtävien hoitamiseen? - - Marin haluaa muutenkin ajatella, että myös **pienien lasten vanhemmilla** on mahdollisuus toimia vaativissa tehtävissä.* (HS 5.12.2019)

Helsingin Sanomat siis nostaa esimerkkien (12) ja (13) mukaan esiin kysymyksiä, jotka kyseenalaistavat sen, voiko nuori äiti selviytyä pääministerin tehtävistä ja toisaalta myös

sen, tuleeko perhe laiminlyödyksi virkatehtävien vuoksi. Marin nimetään *pääministeriksi*, mutta myös *pienen lapsen vanhemmaksi*, mikä näyttäytyy vastakkainasetteluna. Verbivalinnat *arveluttaa* ja *voiko* luovat mielikuvan epävarmuudesta. Esimerkissä (13) verbiketju *haluaa ajatella* sisältää modaalisen verbin *haluaa*, jonka voisi niin ikään ajatella ilmaisevan tietynlaista epävarmuutta (VISK § 496). Marin *haluaa* uutisen mukaan ajatella, että myös pienten lasten vanhemmilla on mahdollisuus toimia vaativissa tehtävissä, mutta kuitenkin ei ehdottomasti ole tätä mieltä.

Esimerkissä (12) tuodaan esille pääministerin nuori ikä pohtimalla, onko Marin pääministeriksi *liiankin nuori*. Vaikka Marinin todetaan hoitaneen poliitikon tehtäviä hyvin, huolenaiheiksi nousevat hänen ikänsä, perhe ja pieni lapsi.

Perheellisyys näkyy myös Ilta-Sanomien uutisoinnissa. Ilta-Sanomissa on tuotu esiin myös Marinin puoliso. Äitiyttä on käsitelty useassa eri uutisessa. Seuraavaksi käsitelen Ilta-Sanomien aineistoesimerkkejä näihin aiheisiin liittyen.

- (14) *Hän [Sanna Marin] asuu Tampereella puolisonsa Markus Räikkösen ja 1-vuotiaan Emma-tyttärensä kanssa.* (Lapintie & Varjus, IS 4.12.2019)
- (15) ” - - *Itse olen nuoremman sukupolven edustaja, 35-vuotias perheenäiti ja kyllä se näkyy, millä tavalla työtäni teen ja millä tavalla elän. - -*” (Lehto & Vesala, IS 25.10.2021)
- (16) *Elokuun alussa Marin puhui avoimesti äitiydestä ja ensitapaamisesta miehensä kanssa Sami Kurosen juontamassa Kurosen Grilli -radio-ohjelmassa.* (Enqvist, IS 14.8.2021)
- (17) - *Muistan hyvin, kun petasin äitiyspakkauksen laatikkoa monta kertaa ja ikävöin omaa tytärtäni joka oli vasta syntymässä.* (Suvinen, IS 29.1.2021)

Esimerkissä (14) Ilta-Sanomien uutisessa tuodaan esille lapsen lisäksi myös puoliso. Myös esimerkissä (16) mainitaan puoliso, jonka kanssa Marin on osallistunut viihteelliseen televisio-ohjelmaan. Näiden asioiden sisällyttäminen uutisiin korostaa perheen merkitystä, koska halutaan tuoda esille kaikki, jotka perheeseen kuuluvat.

Marin on myös itse puhunut äitiydestään ja perheestään, kuten edelliset esimerkit osoittavat. Huomionarvoista on se, että esimerkissä (15) myös Marin itse kuvaa itseään nuorena perheenäitinä. On kuitenkin ollut toimittajan valinta sisällyttää sitaatti uutiseen, ja osa kyseistä sitaattia oli päätynyt myös uutisen otsikoksi. Näin ollen Ilta-Sanomien tiedotusvälineenä rakentaa tietoisesti kuvaa Marinista nuorena perheenäitinä.

Esimerkissä (17) on myös suora lainaus Marinilta itseltään, jossa hän kuvaa tunnelmiaan raskausajoiltaan. Marin kuvaa *pedanneensa äitiyspakkauksen laatikkoa monta kertaa* ja ikävöineensä syntymätöntä *tytärtään*. Nämä seikat rakentavat kuvaa lämpimästä ja omistautuneesta äidistä.

Häät ovat merkityksellinen perhejuhla. Sanna Marin asteli avioliittoon vuoden 2020 elokuussa. Sekä Helsingin Sanomat että Ilta-Sanomat uutisoivat häistä. Helsingin Sanomien aineistossa pääministerin häitä käsiteltiin yhdessä uutisessa, Ilta-Sanomien aineistossa taas kolmessa uutisessa. Kyseisen päivän Ilta-Sanomien lehdessä on kokonaan oma osionsa *Pääministerin häät*, johon molemmat uutiset sijoittuvat. Seuraavat esimerkit (18), (19), (20) ja (21) osoittavat, millaista uutissisältöä Marinin häistä julkaistiin.

- (18) *Sanna Marin asteli sekä Linnan juhliin että avioon samassa puvussa.* (IS 3.8.2020)
- (19) *HALLITUSPUOLUEIDEN puheenjohtajat ilahtuivat pääministeri Sanna Marinin (sd) hääuutisista. He lähettivät Ilta-Sanomien kautta onnitteletuoreelle avioparille* (--). (IS 3.8.2020)
- (20) *”Olen onnellinen ja kiitollinen, että saan jakaa elämäni rakastamani ihmisen kanssa”, Marin kommentoi naimisiinmenoaan Instagramissa ja Facebookissa.* (Aaltonen, HS 3.8.2020)
- (21) *Varsinaiselle häämatkalle tuore aviopari ei suunnannut, vaan häiden jälkeinen kuherruskuukauden aika on kulunut kotimaassa. Pääministeri nautti yhteisestä ajasta Emma-tyttären kanssa.* (IS 13.8.2020)

Esimerkki (18) on uutisesta, jossa on haastateltu Marinin hääpuvun suunnittelijaa sekä tekijää. Tämän myötä perhetapahtuman lisäksi aineiston tässä osuudessa näkyy se, miten myös hääpukeutumista ja Marinin tyyliä pidetään uutisoinnin arvoisena seikkana. Toisaalta puvun uudelleen käyttäminen voidaan nähdä ekotekona, joka luo positiivista kuvaa Marinin kulutustottumuksista. Järvimäen (2024: 51) tutkimuksen mukaan ”Marin antoi itsestään ja tyylistään vastuullisen ja klassisen kuvan, kuitenkin pelkäämättä rikkoa myös perinteisiä pukeutumisen rajoja”. Perinteisen pukeutumisen rajoja rikotaan uudelleenkäyttämällä hääpukeutusta, ja siinä toteutuu myös vastuullisuuden aspekti. Uutinen kertoo siis hieman myös Marinin arvoista.

Esimerkissä (19) on kysytty Marinin hallituskumppaneilta eli niin kutsutulta hallitusviisikolta ja Marinin puoluetovereilta onnittelevia ja avioliittoneuvoja tuoreelle avioparille. Uutiseen haastatelluista kahdeksasta henkilöstä kuusi oli naisia. Hallitusviisikon kohdalla myös heidän puolisonsa esiteltiin lyhyesti. Uutisesta käy ilmi

se, että hallitusviisikon naispoliitikkojen aviomiehiä pidetään niin kiinnostavina, että heidän ammattinsakin on kerrottu ikään kuin ohimennen, vaikka uutinen liittyykin Marinin häihin.

Myös Helsingin Sanomissa uutisoitiin 3.8.2020 lyhyesti Marinin naimisiinmenosta. Siinä missä Ilta-Sanomat omisti aiheelle kokonaisen osion päivän lehdessä, Helsingin Sanomien uutinen on pieni, yhden sivun neljäsosan kokoinen. Esimerkissä (20) näkyy, kuinka Marinin sosiaaliseen mediaan laittama kommentti naimisiinmenosta on päätynyt uutiseen. Uutisessa aktivoituu siis myös Aktiivinen somettaja -diskurssi. Marin kuvaa olevansa *onnellinen ja kiitollinen* siitä, että *saa jakaa elämänsä* puolisonsa kanssa. Kommentissa korostuu perhekeskeisyys.

Esimerkin (21) uutisen aiheena on Marinin kuherruskuukausi. Siinä kerrotaan, ettei Marin miehineen suinkaan suunnannut häämatkalle, vaan nautti ajasta *Emma-tyttären* kanssa. Uutisessa mainitaan muun muassa, että pääministeri perheineen on kiertänyt ahkerasti leikkipuistoja. Tässä uutisessa siis yhdistyvät häät ja perhekeskeisyys.

Aiemmat tutkimukset ovat paljastaneet samankaltaisia narratiiveja liittyen Marinin nuoruuteen ja äitiyteen. Roivaksen (2022: 34–38) tutkimusaineistossa on myös noussut esiin se, miten Marinin ikää ja äitiyttä tuodaan uutisoinnissa esille. Roivaksen tutkimustulosten mukaan Marin näyttäytyy tavallisena nuorena naisena, jonka edustamisen representaatio muokkautuu perheenäidin ympärille. Aution (2023: 37–38) havaintojen mukaan Marinin sosiaalisessa mediassa jakama sisällöllä pääministeri ”nostaa esiin aktiivisen roolinsa julkisena poliittisena toimijana, mutta yhdistääkin pääministerin arkeen myös yksityiselämän roolinsa pienen lapsen äitinä. Näin Marin kehystää itseään inhimillisenä pääministerinä, joka korkean poliittisen aseman takana on myös tavallinen kansalainen.”

Sekä Helsingin Sanomat että Ilta-Sanomat ovat sisällyttäneet kerrontaa Marinin perheestä ja äitiydestä uutisiinsa, joiden olennainen sisältö on jotakin muuta. Perhe yhdistetään useissa esimerkeissä työhön sen sijaan, että siitä puhuttaisiin erillisenä asiana. Tämä kertoo siitä, että jostain syystä Marinin perheellisyys ja etenkin äitiys nähdään tai ainakin halutaan kuvata vaikuttavana tekijänä hänen uraansa ajatellen. Kuten aktiivinen somettaja

-diskurssin yhteydessä kävi ilmi, Marinin avoimuus yksityiselämänsä suhteen jakaa mielipiteitä. Nämä kaksi diskurssia ovat siis osittain päällekkäisiä.

Marin representoidaan tämän diskurssin kautta nuoreksi, omistautuneeksi perheenäidiksi. Representaatio kietoutuu yhteen Marinin politiikan uran kanssa, sillä äitiys otettiin esille myös uutisissa, joiden aihe oli eri. Marinin perheellisyys hänen yksityiselämänsä osana alueena on kiinnostanut lehdistöä, sillä siitä on uutisoitu molemmissa lehdissä. Enemmän perheeseen keskittyvää sisältöä löytyi kuitenkin aineistostani Ilta-Sanomien uutisista. Tämä ei toisaalta ole yllätys, sillä Marinin yksityiselämään liittyvät uutiset painottuvat aineistossani Ilta-Sanomiin. Seuraavassa alaluvussa käsittelem Marinin omaan lapsuuteen ja nuoruuteen liittyvää diskurssia.

3.4 Sateenkaariperheen kasvatti -diskurssi

Marinin perhetaustaa sivutaan useassa eri uutisessa sekä Ilta-Sanomissa että Helsingin Sanomissa. Perhetaustan kuvailussa korostuu Marinin kasvaminen vähävaraisessa sateenkaariperheessä ja se, miten hänen isänsä ei ole ollut suuri osa hänen elämäänsä. Seuraavissa esimerkeissä näkyy se, miten Marinin lapsuutta ja nuoruutta kuvattiin aineistossa.

- (22) *-Jos kysyt minulta, tunnenko, että minulla on isä, vastaisin, etten tunne. En ole kasvanut hänen kanssaan, joten sanoisin, että minulla ei ole isää, Marin sanoi Vogueille. (Vesala, IS 3.7.2020)*
- (23) *Sanna Marin on kertonut julkisuudessa vähävaraisesta lapsuudestaan. Hänen vanhempansa erosivat isän alkoholiongelman vuoksi. Marinin kasvatti hänen äitinsä ja tämän avovaimo. (Harju, HS 10.12.2019)*
- (24) *LAPSUUDESTA puhuttaessa Marin kertoo eläneensä sateenkaariperheen lapsena Pirkkalassa hyvän nuoruuden siitä huolimatta, että perhe oli köyhä. (Utula, IS 7.10.2021)*
- (25) *”Olen vähävaraisesta perheestä, eikä minulla olisi ollut edellytyksiä menestyä ja päästä eteenpäin, jos ei olisi vahvaa hyvinvointivaltiota ja suomalaista koulutusjärjestelmää. Olen sateenkaariperheestä, ja tämä vaikuttaa tietenkin siihen, että tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja ihmisoikeudet ovat minulle tärkeitä” – (Harju, HS 10.12.2019)*

Esimerkissä (22) on suora lainaus Marinin toiselle lehdelle antamasta haastattelusta. Marinin kokemus on se, että *hänellä ei ole isää*. Marinin isä mainitaan myös esimerkissä (23), jossa nostetaan esille isän alkoholiongelma. Asiasta uutisointi luo kuvaa, että

Marinin koko perhettä ja menneisyyttä halutaan korostaa, vaikka isä ei olekaan ollut Marinin elämässä merkittävässä roolissa.

Marinin kasvamista sateenkaariperheessä käsitellään uutisissa molempien lehtien toimesta, kuten esimerkit (23) ja (24) osoittavat. Näissä kahdessa esimerkissä Marin on itse kertonut lapsuudestaan sen, että hän on kasvanut vähävaraisessa sateenkaariperheessä.

Esimerkissä (24) Marin kertoo eläneensä hyvän nuoruuden *siitä huolimatta, että perhe oli köyhä*. Sanavalinnat kertovat yhteiskunnallisesta todellisuudesta, jossa hyvään nuoruuteen ei tavallisesti kuulu köyhyys. Esimerkissä (23) käytetään sanan *köyhä* sijasta sanaa *vähävarainen*, joka on sensitiivisempi tapa ilmaista asia. Esimerkissä tuodaan esiin myös se, että Marinin *kasvatti hänen äitinsä ja tämän avovaimo*. Avovaimo nimetään tässä perheenjäseneksi. On kiinnostavaa havaita, miten monessa uutisessa on valittu tuoda esille Marinin perhetausta, joka poikkeaa heteronormatiivisen yhteiskunnan perinteisestä perhemallista. Asian useaan kertaan erikseen mainitseminen implikoi, että kyseessä on uutismedioiden mielestä merkittävä asia Marinista puhuttaessa.

Esimerkissä (25) on Marinin kommentti, jossa hän toteaa taustansa vaikuttaneen hänen arvoihinsa. *Vähävaraisuus* mainitaan vaikuttavaksi tekijäksi siihen, että Marin pitää arvossa *vahvaa hyvinvointivaltiota ja suomalaista koulutusjärjestelmää*. sekä tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja ihmisoikeuksia. Sateenkaariperheessä kasvaminen taas on vaikuttanut Marinin mukaan siihen, että *tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja ihmisoikeudet* ovat hänelle tärkeitä. Uutisoinnissa on siis otettu huomioon Marinin oma tausta vaikuttavana tekijänä hänen poliittiseen uraansa. Kaikki edellä mainituista arvoista ovat vasemmistolaisia, ja sopivat niin ollen hyvin yhteen Marinin poliittisen kannan kanssa.

Sanna Marinin representaatio sateenkaariperheen kasvattina rakentui molempien lehtien uutisoinnin kautta. Marinin perhetausta otettiin esille sekä viihteellisemmissä että asiapitoisemmissa uutisissa. Perhetausta otettiin esille sekundaarisena huomiona tai vaihtoehtoisesti sitä käsiteltiin vaikuttavana tekijänä Marinin poliittista uraa tarkastellessa. Mielestäni asian jatkuva korostaminen näyttäytyy hieman kummallisena, eikä nykypäivään sopivana. Jos Marin olisi kasvanut yhteiskunnan heteronormatiivisia raameja noudattavassa perheessä, asiaa tuskin tuotaisi uutisoinnissa niin paljon esille.

Mäkelän (2018: 83) mukaan ”entistä henkilökeskeisempää politiikan julkisuutta on kritisoitu asiapolitiikan unohtamisesta ja poliitikkojen yksityiselämän riepottelusta. Kuitenkin myös monet poliitikot itse ovat olleet halukkaita laventamaan niin politiikan julkisuuden sisältöjä kuin sen sävyjäkin kertomalla intiimisti yksityiselämästään ja osallistumalla aktiivisesti viihteelliseen julkisuuteen”. Tästä näkökulmasta tarkasteltuna ei ole yllätys, että Marinin perhetausta on otettu monessa uutisessa esille. Marin on itsekin kertonut taustastaan ja sen vaikutuksista elämäänsä, joten tämä ikään kuin antaa mediallekin luvan puhua aiheesta.

3.5 Tavallinen ihminen -diskurssi

Olen nimennyt toiseksi viimeisen diskurssin Tavallinen ihminen-diskurssiksi. Diskurssia aktivoivat molempien lehtien uutiset, mutta enemmän tavallisuuden kuvauksia löytyi Ilta-Sanomien aineistosta. Usein tämä diskurssi aktivoitui myös uutisissa, joiden pääaihe oli jokin muu. Kuten aiemmin todettua (ks. alaluku 3.1.), Marinin rento viestintä sosiaalisessa mediassa ei ole kaikkien mieleen. Osaltaan ne kuitenkin luovat samaistuttavuuden tunnetta ja mielikuvan tavallisuudesta korkeasta poliittisesta asemasta huolimatta. Tavallinen ihminen -diskurssi risteää aktiivinen somettaja -diskurssin sekä nuori perheenäiti ja vaimo -diskurssin kanssa.

Aineistoesimerkeistä käy ilmi Marinin erilaisia vapaa-ajan viettotapoja, jotka olivat nousseet esille Marinin Instagram-tilillä. Lisäksi Marinin tavallisuuteen yhdistyy jälleen perheellisyys.

- (26) *Tyttären kanssa touhuamista leikkipuistossa, iltakävelyjä ystävän kanssa ja aamukahvin nauttimista Kesärannassa.* (Enqvist, IS 14.8.2021)
- (27) *Hän [Sanna Marin] siivoaa Kesärannan useasti päivässä ja noukkii tuon tuosta jonkin roskan lattialta.* (Utula, IS 7.10.2021)
- (28) *”Siivoaminen ja perheen kanssa vietetty aika rentouttaa. - -”* (Kujala & Havula, IS 6.7.2020)
- (29) *Sanna Marin on järjestyksen ihminen. Ylen haastattelussa tammikuussa hän sanoi, että ajattelun selkeyttämisessä häntä auttaa siivoaminen. ”Meillä on aina todella siistiä”, hän totesi.* (Hiilamo ym., HS 9.12.2019)

Kuten esimerkistä (26) käy ilmi, tavallinen ihminen -diskurssi linkittyy aiemmassa alaluvussa käsittelemääni nuori perheenäiti ja vaimo -diskurssiin, sillä esille tuodaan jälleen Marinin tytär. Muut esimerkissä mainitut vapaa-ajanviettotavat eli *iltakävelyt* sekä

aamukahvin nauttiminen tuntuvat arkisilta ja sellaisilta, joita tavallisetkin kansalaisetkin harrastavat. Tämä vahvistaa aktiivinen somettaja -diskurssin yhteydessäkin mainittua vaikutelmaa siitä, että Marin on *yksi meistä*.

Molemmat lehdet toivat uutisoinnissaan esille Marinin siivousinnon. Verbi *siivota* ja sen johdokset esiintyivät molempien lehtien aineistoissa useita kertoja. Ilta-Sanomissa pääministerin siivousintoa oli pidetty niin merkittävänä asiana, että se on mainittu jo parin uutisen otsikossa. Esimerkki (27) kuvailee Marinin siivousta päivittäiseksi. Adverbit *useasti* ja *tuon tuosta* korostavat pääministerin siivoustahdin olevan todella tiheää.

Esimerkissä (28) Marin on maininnut siivouksen toiseksi tavakseen rentoutua perheen kanssa vietetyn ajan lisäksi. Marinin rooli äitinä ja vaimona korostuu, sillä onhan siivous yksi arkisimmista kotitöistä ja Marin tuntuu aineiston perusteella olevan intohimoinen asian suhteen vapaa-ajallaan. Perheellisyys värittää jälleen kerran suuresti kerrontaa Marinin yksityiselämästä. Esimerkissä (29) on lainattu Marinin Ylelle antamaa haastattelua. Siivousintoa ja järjestelmällisyyttä on tässä uutisessa lähestytty siitä näkökulmasta, että se auttaa pääministeriä *ajattelun selkeyttämisessä*. Marinin kerrotaan olevan *järjestyksen ihminen*. Nämä piirteet voitaisiin ajatella pääministerin kohdalla ansioina. Ne myös liittyvät löyhästi taitava esiintyjä -diskurssissa esille nousseeseen tarkkuuteen: voisi ajatella, että Marin on tarkka ja järjestelmällinen sekä urallaan että vapaa-ajan toiminnoissaan.

Marinin siivousinnosta uutisoinnin havaitsi omassa tutkimuksessaan myös Roivas (2022: 39), jonka mukaan ”Marinin naiseuden kuvaa rakennetaan kotiäitimäiseksi naiseksi, jolla on aikaa imuroida, ja joka kokee kotiaskareiden hoitamisen rentouttavaksi”. Tämä on linjassa esittelemieni esimerkkien (27), (28) ja (29) kanssa. Esimerkissä (28) siivoaminen mainitaan nimenomaan rentouttavana toimintana.

Marinin tavallisuuden kuvaukseen kuuluu myös Marinin koulumenestyksen käsittely. Ilta-Sanomissa uutisoitiin aiheesta otsikolla *7,5:n oppilas peruskoulussa* (Vuorinen, IS 11.12.2019). Esimerkki (30) on Marinin oma kommentti hänen koulutaipaleestaan:

(30) - *Läksyjä tein laiskasti ja koulumenestykseni oli keskinkertaista. Taisin olla saksaa valinnaisena aineena lukevan luokkani huonoimminkin pärjääviä oppilaita.* (Vuorinen, IS 11.12.2019)

Esimerkin (30) sanat *laiska*, *keskinkertainen* ja *huono* eivät anna Marinin opiskelusta peruskoulussa kovin menestyksestä kuvaa. Uutinen sisältää myös Marinin entisten opettajien haastatteluita, joissa annetaan Marinista yritteliäs ja positiivinen kuva, joka on hieman ristiriidassa Marinin oman näkemyksen kanssa. Vuonna 2022 suomalaisten peruskoulun päättötodistusten keskiarvojen keskiarvo oli 7,92 (Jämsén, Yle 22.6.2022). Marinin keskiarvo on siis hieman keskiarvon alapuolella, joka viestii tavallisuudesta.

Marinin vapaa-aikaa kuvaavat uutiset tai niiden osat keskittyvät aineistoni perusteella pitkälti arkisiin asioihin ja perheen kuvaukseen. Nämä asiat ovat tässä diskurssissa keskiössä: Marinin kuvataan olevan muutkin. Myös Marinin menneisyyttä sivuttiin uutisissa, kuten hänen koulunkäynnistään kertova esimerkki osoittaa. Pääministerin vapaa-ajan viettotavoista on tämän aineiston perusteella saatu tietoa hänen sosiaalisen mediansa, viihteellisten tv-ohjelmien ja haastattelujen kautta.

Kuten Pietikäinen ja Mäntynen (2019: 43) toteavat, kielen representaatioluonne koskee sitä, miten maailma kuvataan ja esitetään. Marinin representaatio tavallisena ihmisenä näkyy selkeästi aineistossa sen kautta, mitä hänestä on valittu kertoa hänen poliittisten saavutustensa ja uransa lisäksi. Marinin asemasta huolimatta hän on valinnut jakaa osan arkisesta elämästään julkisuuteen, niin kuin luultavasti valtaosa nykyajan poliitikoista tekee. Seuraavassa alaluvussa käsitelen Marinin representaatiota poliitikkona.

3.6 Punavihreä poliitikko -diskurssi

Tässä alaluvussa käsitelen punavihreä poliitikko -diskurssia. Suomessa toimivia puolueita tarkastellessa Sdp sijoittuu vasemmalle yhdessä Vasemmistoliiton ja Vihreiden kanssa (Salminen, HS 6.6.2024). Aineistosta ilmeni, että Sanna Marin edustaa puolueensa (Sdp) niin kutsuttua vasenta laitaa, eli hänen arvojensa katsotaan olevan enemmän vasemmalla kuin keskimääräisen Sdp:n edustajan. Aineistossa Helsingin Sanomissa aktivoitui enemmän tämä Marinin poliittista kantaa edustava diskurssi. Seuraavissa esimerkeissä tuon esille, miten Marinin poliittisia kantoja tuotiin aineistossa esille.

- (31) ”Sanna Marin edustaa poliitikkotyyppiä, joka on ollut **nuorten naisten ja punavihreän ajatusmaailman kannattajien** keskuudessa suosittu. Se tarjoaa edellytyksiä menestyä erityisesti tässä **viiteryhmässä**”-- (Harju, HS 10.12.2019)
- (32) Hän [Sanna Marin] kuuluu **nuoreen punavihreään siipeen**, joka on ottanut tilaa Sdp:ssä - ja joka lähestyy näkemyksiltään vihreitä ja vasemmistoliittoa. Marin on arvokarttojen mukaan muuta puoluejohtoa **vasemmistolaisempi** (-) (Hiilamo ym., HS 9.12.2019)
- (33) Arvokartan **vasemmistolaisin** on Sanna Marin, jonka vastaukset ovat - tulkitsijasta riippuen - **selväpiirteisimmät tai jyrkimmät**. (Aittokoski & Saarinen, HS 24.1.2019)
- (34) Sdp:n sisällä hän on puolueen **vasenta siipeä**. **Nuori nainen** voisi tuoda puolueelle uusia kannattajia, mutta toisaalta hän saattaisi karkottaa **vanhoja ay-körmyjä**. (Lapintie & Varjus, IS 4.12.2019)

Esimerkki (31) ilmentää sitä, että Marinin punavihreys on etu tiettyjen äänestäjien viiteryhmän eli *nuorten naisten ja punavihreän ajatusmaailman kannattajien* osalta. Vuonna 2023 Kalevi Sorsa -säätöön tekemän tutkimuksen mukaan naisista 43 prosenttia Sdp:tä, Vasemmistoliittoa tai Vihreitä vuoden 2023 eduskuntavaaleissa. Lisäksi alle 35-vuotiaitten naisten havaittiin olevan vasemmistolaisempia kuin esimerkiksi eläkeikäisten naisten. (Wass & Kauppinen 2024: 75, 78.) Voidaan siis todeta, että Sanna Marinin vasemmistolaiset arvot lisäävät hänen suosiotaan nuoremman väestön keskuudessa.

Esimerkki (32) osoittaa, että vasemmistolaiset arvot ja punavihreys yhdistetään jälleen nuoruuteen. Marinia verrataan puoluetoverihinsa komparatiivimuodolla *vasemmistolaisempi*. *Nuoren punavihreän siiven* mainitseminen yhdistää jälleen punavihreyden sekä nuoruuden tiivistä yhteen. Aiemminkin tutkielmassa, kuten taitava viestijä- ja aktiivinen somettaja -diskursseissa, Marinin on todettu olevan suosittu erityisesti nuorten keskuudessa. Tämä osoittaa sen, että diskurssit ovat jälleen kerran osittain päällekkäisiä.

Vasemmistolaisuus nousee esille Helsingin Sanomien aineistossa myös otsikkotasolla. Uutinen *Sanna Marin on vasemmistolaisin* (Aittokoski & Saarinen, HS 24.1.2019) käsittelee arvokarttaa, joka vertailee Sdp:n puheenjohtajan sekä varapuheenjohtajien arvoja. Se, että jo otsikkoon on valikoitunut toteamus siitä, että Sanna Marin on kaikista uutisessa käsitellyistä poliitikoista vasemmistolaisin, kertoo siitä, mitä uutisessa on haluttu korostaa. Esimerkissä (33) on käytetty superlatiivimuotoja sanoista *vasemmistolainen, selväpiirteinen* ja *jyrkkä*. Esimerkki luo mielikuvaa siitä, että Marin

on aatteellisesti yksiselitteisesti jotakin mieltä. Hänen vasemmistolaisten arvojen kannatuksensa ei siis ole millään tavalla tulkinnanvaraista, vaan käy selväksi tulkitsijan näkökulmasta riippumatta.

Ilta-Sanomissa vasemmistolaisuus ja punavihreät arvot eivät korostuneet yhtä paljon kuin Helsingin Sanomissa. Esimerkissä (34) nousee kuitenkin esille se, kuinka Marin nuorena naisena voisi houkutella uusia kannattajia Sdp:lle, mutta mahdollisesti myös karkottaa vanhoja kannattajia. Esimerkissä luodaan vastakkainasettelua nimeämällä *nuoret naiset* ja *vanhat ay-körmyt* omiksi ryhmikseen. Vasemmistolaiset arvot ja Marinin kuuluminen puolueensa sisällä *vasempaan siipeen* on jälleen kerran otettu esille.

Pääministeriyden voidaan katsoa olevan Marinin poliittisen uran huippukohta. Siinä missä aiemmin tässä alaluvussa esittelemissäni esimerkeissä punavihreät arvot yhdistettiin usein nuoruuteen, myös pääministeriydestä puhuttaessa nuoruus nousi usein esille. Esittelen seuraavaksi muutaman aineistoesimerkin, jotka ilmentävät Marinin kuvausta poliitikkona hänen pääministeriytensä kautta.

- (35) *SANNA MARINISTA (sd) on tulossa sekä Suomen historian nuorin että tällä hetkellä maailman nuorin pääministeri.* (Hiilamo ym., HS 9.12.2019)
- (36) *Huomiota on tullut hänen [Marinin] toimistaan koronakriisin aikana, nuoresta iästään ja siitä, että Suomessa nuori nainen voi päätyä päättävään asemaan.* (Kuparinen, IS 29.6.2020)
- (37) *PÄÄMINISTERI Marin, 35, kertoi Yle Radio Suomessa, että hän haluaa aika ajoin ravistella pääministeri-instituutiota.* (Lehto & Vesala, IS 25.10.2021)

Esimerkissä (35) on mainittu Marinin olevan *Suomen historian nuorin* ja tapahtumahetkellä *maailman nuorin pääministeri*. Uutisessa verbimuoto *on tulossa* paljastaa, että se on ajalta ennen Marinin pääministerikauden alkua. Marinin ikä pääministerin roolia ajatellen on siis herättänyt mediahuomiota jo etukäteen.

Esimerkissä (36) nostetaan esiin nuoruus ja naiseus siinä yhteydessä, että esimerkin tekstissä mainitaan, että Marin on saanut huomiota *nuoresta iästään* ja että *Suomessa nuori nainen voi päätyä päättävään asemaan*. Oletus siitä, että nainen ei voisi toimia tällaisessa asemassa, on patriarkaalinen (Liljeström 2004: 11). Tämä paljastaa edelleen vallalla olevia asenteita ja ennakko-oletuksia normien mukaisesta politiikosta. Verbiketju *voi päätyä* vie huomiota pois Marinin tekemästä työstä: ikään kuin hän olisi vain

sattumalta päätyneet korkeaan poliittiseen asemaansa. Esimerkissä on nostettu esiin myös ajankuvan kannalta olennainen *koronakriisi*.

Esimerkissä (37) tuodaan esille Marinin halu uudistukseen pääministerinä. Verbin *ravistella* käyttö ilmentää sitä, että mainittu *pääministeri-instituutio* on kenties jo niin vanha ja pölyttynyt, että kaipaa ravistelua. Esimerkissä on myös mainittu erikseen Marinin ikä, mikä luo vaikutelman, että sitä halutaan jostain syystä korostaa: etenkin, kun ikä oli mainittu jo uutisen otsikossa ja myös uutistekstissä useaan otteeseen.

Kettunen (2022: 24) oli löytänyt omasta tutkimusaineistostaan kommentteja siitä, että Marin olisi muuttanut pääministeri-instituutiota. Kettusen mukaan tulkinnoista tekee kuitenkin vaikeaa se, että Marinin roolit yksityishenkilönä ja pääministerinä sekoittuvat. Sekä Kettusen että omassa aineistossani pääministeri-instituution perinteiden muokkaaminen jäi siis arvioni mukaan hieman irralliseksi huomioksi, johon ei tarjottu selkeitä esimerkkejä. Vaikka Marina voidaan kiistatta pitää modernina, uuden ajan pääministerinä, ei aineisto tarjonnut tietoa konkreettisista muutoksista instituution tasolla.

Mielestäni Marinin representaatio hänen poliittisen suuntauksensa mukaan on melko perinteinen poliitikon kuvaus. Marina ei kuvata pelkästään hänen edustamansa puolueen kautta, vaan myös hänen nuoren ikänsä ja mahdollisen äänestäjäkuntansa kautta. Lisäksi hänen sijoittumisensa puolueen sisäisellä arvokartalla vasempaan laitaan on nostettu yhdeksi pääasiaksi, kun on rakennettu kuvaa Marinista poliitikkona. Poliittisen uransa huipulla pääministerinä Marin representoidaan niin ikään hänen nuoren ikänsä sekä naiseutensa kautta.

3.7 Yhteenveto

Pietikäisen ja Mäntysen (2019: 45) mukaan ”voidaan ajatella, että diskurssit muodostavat verkoston”. Lähes kaikki diskurssit johtavat lopulta siihen, että Marin on moderni, uuden ajan pääministeri. Tietyllä tapaa kaikki diskurssit johtavat tähän representaatioon, siis sen voisi ajatella verkoston keskipisteenä, johon muut esittelemäni diskurssit yhdistyvät.

Modernin pääministerin representaatio ei ole täysin yksiselitteinen, vaan sisältää jonkin verran vastakkainasettelua. Yhdestä näkökulmasta tarkasteltuna Marinin katsotaan

onnistuneen työssään pääministerinä hyvin, toisaalta hänen toimintaansa on välillä kritisoitu. Käsittelimistäni diskursseista voi havaita vastakkainasettelun Marinin nuoren iän ja uudistusmielisyyden välillä: ne nähdään toisaalta etuna, toisaalta ennakkoluuloja herättävinä piirteinä. Käsittelen seuraavaksi kaikki kuusi löytämäni diskurssia ja kerron, miten ne rakentavat osaltaan Sanna Marinin representaatiota modernina pääministerinä.

Taitava esiintyjä -diskurssissa Marinin representaatiota modernina pääministerinä rakensi erityisesti se, että hän on suosittu nuorten naisten keskuudessa. Marin on saavuttanut tietyn ryhmän silmissä esikuvallisen aseman, sillä hän on ikänsä sekä muun toimintansa kautta samaistuttava. Ullakon (2023: 31) tutkimustuloksista selviää, että ”Marin on totutusta poiketen esiintynyt julkisuudessa paitsi pääministerinä myös äitinä ja vaimona sekä urheilullisena ja tyyli-tietoisena nuorena naisena, joka toisinaan myös tapaa ystäviään ja käy ulkona juhlimassa”. Voidaan siis todeta, että Marinin esiintyminen on kiinnostavaa ja jollain tapaa vanhoista normeista poikkeavaa.

Aktiivinen somettaja -diskurssi on modernin pääministerin representaation kannalta keskeinen. Se ilmentää Marinin sosiaalisen median käytön tottumuksia, jotka rikkovat jälleen perinteisiä rajoja. Samankaltaisia havaintoja löytyy runsaasti myös aiemmista tutkimuksista. Esimerkiksi Järvimäen (2024: 44–46) tutkielmassa nousi esille pääministerin perinteisestä poikkeava, vapaamuotoisempi Instagramin käyttö. Järvimäki nimeää Marinin Instagram-sukupolven poliitikoksi, jonka sosiaalisen median käyttö nähdään tavallisena toimintana Marinin ikäryhmään kuuluvien keskuudessa. Toisinaan Marinin päivitykset sosiaalisessa mediassa ovat aiheuttaneet kohuja, kuten Kettusen (2022) ja Ullakon (2023) tutkimuksista käy ilmi. Marinin sosiaalisen median käyttö nähdään siis osittain samaistuttavuuden lisääjänä ja nykyaikaisten normien mukaisena, mutta toisinaan sen nähdään olevan pääministerin arvovallalle sopimatonta. Joka tapauksessa pääministerin runsasta sosiaalisen median käyttöä voidaan pitää moderniutta ilmentävänä toimintana.

Nuori perheenäiti ja vaimo -diskurssissa nousee esille perinteisen naisen rooleja, mutta myös modernia maailmaa ilmentäviä elementtejä. Marinaa kuvataan useissa asiayhteyksissä aviovaimon ja äidin roolin kautta. Tästä huolimatta Marin on tehnyt moderneja ratkaisuja, esimerkiksi uusiokäyttänyt hääpukunsa. Lisäksi Marin on

valinnut tuoda perhettään esiin vapaamuotoisissa julkisissa esiintymisissä sekä sosiaalisessa mediassaan, joten tämä diskurssi kytkeytyy aiempiin.

Sateenkaariperheen kasvatti -diskurssissa tuodaan esille Marinin heteronormatiivisen yhteiskunnan perinteisestä perhemallista poikkeava tausta. Moderniutta ilmentää se, että Marin on puhunut taustastaan hyvin avoimesti. Lisäksi Marin on yhdistänyt taustansa vaikuttavaksi tekijöiksi omiin, nykyaikaisiin arvoihinsa, kuten tasa-arvoon.

Tavallinen ihminen -diskurssi tuo modernin pääministerin representaatioon ajatuksen siitä, että pääministerikin on kuin kaikki muut ihmiset. Diskurssiin sisältyvät tavallisuuden kuvaukset erityisesti pääministerin vapaa-ajan toiminnan kautta. Perheen kanssa vietetty aika ja siivoaminen kuulunevat useimpien arkeen, ja näiden asioiden kautta kuva pääministerinkin tavallisuudesta rakentuu. Lisäksi Marinin koulutaustasta käy ilmi se, että hän on ollut varsin tavallinen, keskiverto oppilas. Myös Autio (2023: 37) on löytänyt omassa tutkimusaineistossaan tavallisuuden kuvauksen piirteitä: hänen mukaansa ”Marin kehystää itseään inhimillisenä pääministerinä, joka korkean poliittisen aseman takana on myös tavallinen kansalainen”.

Punavihreä poliitikko -diskurssissa Marin representoidaan nuorena, uuden ajan poliitikkona, joka vetoaa nuoriin äänestäjiin. Hänen vasemmistolaiset arvonsa liitetään nuoruuteen, ja hänet kuvataan edustamansa puolueenkin sisällä vasempaan siipeen kuuluvaksi tekijäksi. Poliitikon uran pääministerivaihetta värittää voimakkaasti nuoruuden kuvaukset sekä Marinin ilmaisema halu olla pääministeri-instituution uudistaja.

Arvioin, että kaikista voimakkaimmin modernin pääministerin representaatioon kytkeytyvät aktiivinen somettaja-, tavallinen ihminen- ja punavihreä poliitikko -diskurssit. Näille kolmelle yhteistä on se, että niissä käy selkeästi ilmi, miten Marin on toiminut joissain asioissa eri tavalla kuin edeltäjänsä. Marinin pääministeriys ei ole samanlaista kuin hänen edeltäjänsä pääministeriys, ja se herättää ihmisissä sekä ihailua että vastareaktioita.

Toiminnallaan Marin on luonut samaistuttavuutta oman ikäryhmänsä piirissä. Toisaalta joillekin ihmisryhmille Marinin uutta aikaa ilmentävät toimintamallit voivat olla liian

radikaaleja. Kuusipalon (2011: 114) mukaan poliittisten henkilöiden julkisuus rakentuu muun muassa sosiaalisen median sekä kaupallistuvien medioiden kautta. Havaintojeni perusteella Marinin representaatiossa uuden ajan pääministerinä on juuri hänen vaikuttajamainen statuksensa, jota sekä hän itse että media ylläpitävät aktiivisesti. Yksi asia, jota Marinin representaatioon modernina pääministerinä ei sisälly, on järkähtämättömyys ja perinteisiin toimintamalleihin jäykistyminen. Marinin representaatiota värittää vahvasti nimenomaan se, että hän on joustava, kiinnostava ja normeista poikkeava pääministeri.

4 PÄÄTÄNTÖ

Tässä pro gradu -tutkielmassa olen tarkastellut Sanna Mariniin liittyvää uutisointia. Olen analysoinut aineistostani löytyviä diskursseja, jotka rakentavat Marinin representaatiota Iltä-Sanomien ja Helsingin Sanomien uutisoinnin kautta. Olen hyödyntänyt työssäni pääasiallisena teoreettisena ja metodisena viitekehyksenä Fairclough'n kriittisen diskurssianalyysin mallia. Työni avainkäsitteitä olivat diskurssin ja representaation käsitteet. Lisäksi työssäni oli mukana feministiset teoriat. Tutkimuskysymyksiäni olivat seuraavat:

1. Mitä diskursseja Sanna Mariniin liittyvässä uutisoinnissa aktivoituu?
2. Millaisia representaatioita uutiset tuottavat Sanna Marinista?

Keräsin aineistoni valitsemalla osuvuusjärjestyksessä Kansalliskirjaston sanomalehtipalvelusta 20 ensimmäistä uutista molemmista tutkimistani lehdistä hakusanoilla *Sanna Marin* aikaväliltä 2019–2021. Rajasin tutkimukseni perinteisiin uutisiin rajaten muut lehdissä esiintyvät sisällöt pois. Tutkin ainoastaan uutistekstejä, eli muun muassa uutiskuvat jäivät rajauksen ulkopuolelle. Aineistonkeruun periaatteet olivat tutkielman aiheeseen sopivat, ja aineistoa oli riittävästi tämän laajuisen tutkimuksen tekemiseen.

Ryhmittelin aineistoa, teemoitin ja taulukoin sitä ja lopulta löysin kuusi diskurssia, joita nimitän analyysissäni seuraavalla tavalla: taitava esiintyjä, aktiivinen somettaja, nuori perheenäiti ja vaimo, sateenkaariperheen kasvatti, tavallinen ihminen ja punavihreä poliitikko. Analyysiluvun lopussa teen diskursseistani yhteenvedon. Keskityin analyysissäni kielenpiirteisiin. Kielenpiirteistä korostuivat erityisesti verbi- ja adjektiivivalinnat sekä sanavalintojen merkitys uutisissa käsiteltävän aiheen kannalta. Esittelen seuraavaksi tiivistetysti löytämäni diskurssit ja niiden kautta rakentuvat Sanna Marinin representaatiot.

Taitava esiintyjä -diskurssi rakentuu Marinin esiintymisen kuvauksista. Marinin esiintymistyyli vetoaa aineiston perusteella erityisesti nuoriin, jotka pitävät häntä valovoimaisena ja itsevarmana esiintyjänä. Marinin julkiset esiintymiset aiheuttavat nuorissa jopa fanittamista muistuttavaa käytöstä, ja hänet nähtiin inspiroivana henkilönä. Toisaalta Marinin esiintymistyyli näyttää jollekin korostetun asiapitoisena ja

vakavana. Esiintymisen kuvaus aineistossa on kuitenkin pääosin Marinia ylistävää katsantokannasta riippumatta. Marinin aineiston perusteella rakentunut representaatio esiintyjänä on siis se, että hän on vaikutusvaltainen ja monipuolinen: toisaalta valovoimainen, mutta myös asiallinen.

Aktiivinen somettaja -diskurssi aktivoitui aineistossa usein. Marin on aineiston uutisten perusteella aktiivinen sosiaalisen median käyttäjä. Hänen pääasiallisia viestintäkanaviaan ovat Instagram ja Twitter. Siinä missä asiantuntijat kritisoivat Marinin rentoa somepresenssiä, tavalliset kansalaiset kokivat vapaamuotoisen sisällön inhimillistävänä tekijänä. Aktiivinen somettaja -diskurssi kuvastaa hyvin sitä, että Marin nähtiin hyvässä ja pahassa uuden ajan pääministerinä. Marin hyödynsi aineiston mukaan sosiaalista mediaa sekä yksityiselämänsä osien esittelyyn että poliittiseen viestintään ja kannanottoihin.

Nuori perheenäiti ja vaimo -diskurssia aktivoivat molempien lehtien uutiset. Marinin perheellisyys ja erityisesti äitiys otettiin esille aineistoni uutisissa jatkuvasti. Se, että Marin oli nuori äiti astuessaan pääministerin tehtäviin, synnytti keskustelua sekä spekulatiota siitä, miten poliittiset tehtävät hoituvat äitiyden rinnalla. Myös Marinin häistä uutisoitiin molemmissa lehdissä, mutta erityisesti Ilta-Sanomissa. Marinin representaatio aineistossa nuorena äitinä rakentuu tavanomaisen uutistekstin lisäksi sekä hänen omista sitaateistaan aiheeseen liittyen että muiden ihmisten mielipiteistä.

Sateenkaariperheen kasvatti -diskurssi muotoutuu Sanna Marinin lapsuuden ja nuoruuden kuvauksista aineistossa. Marin representoitiin isättömänä, vähävaraisen sateenkaariperheen lapsena. Joissakin uutisissa viitattiin siihen, että Marinin kasvuympäristö olisi vaikuttanut hänen poliittisiin arvoihinsa ja siihen, millaista politiikkaa hän haluaa itse tehdä. Aineistossa käy ilmi myös se, että Marin itse on tyytyväinen lapsuuteensa.

Tavallinen ihminen -diskurssi rakentui niistä uutisista ja kielellisistä valinnoista, jotka representoivat Marinia tavallisena ihmisenä. Vaikka Marin oli pääministerinä poliittisesti korkeassa asemassa, hänen kuvattiin tekevän vapaa-ajalla ihan tavallisia asioita. Erityisesti tavanomaisista asioista korostui siivous, joka tuli esille aineistossa verrattain

usein. Lisäksi tavallinen ihminen -diskurssia rakensi uutinen Marinin keskiverrosta koulumenestyksestä peruskoulussa.

Punavihreä poliitikko -diskurssista käy ilmi Marinin poliittiset arvot. Marinin katsottiin sijoittuvan arvollisesti edustamansa puolueen Sdp:n vasempaan laitaan. Punavihreät arvot liitettiin aineiston uutisissa usein nuoruuteen, ja niiden katsottiin myös potentiaalisesti houkuttelevan nuoria äänestäjiä. Marinin poliittisen uran isoimpana saavutuksena voidaan pitää pääministeriyttä. Pääministeriyttä käsittelevissä uutisissa tuotiin niin ikään usein esille Marinin nuori ikä. Marinin poliittisiin arvoihin perustuva representaatio kuvaa häntä erityisesti nuoriin ihmisiin vetoavana, selkeät mielipiteet omaavana poliitikkona.

Kaikkien diskurssien yhteenvedossa muotoutuu modernin pääministerin representaatio. Voisi ajatella, että se on muodostamieni diskurssien keskiössä, sillä kaikki diskurssit ovat jollain tapaa sidoksissa siihen. Sanna Marinista rakentuva kuva pääministerinä sisältää monia osia. Hänet representoidaan poikkeuksellisen nuorena naispääministerinä, joka herätti kansainvälistä huomiota. Marin kuvataan uudistusmielisenä poliitikkona, jolla on vankka kannattajakunta. Toisaalta Marin on toiminnallaan aiheuttanut muutaman kohun, ja häneen nuorena naisena politiikassa suhtaudutaan toisinaan varauksella. Kaiken kaikkiaan Sanna Marinin representaatio modernina pääministerinä on kuitenkin sävyiltään positiivinen.

Havaitsin, että Ilta-Sanomissa uutisoitiin enemmän Marinin yksityiselämään liittyvistä asioista. Ilta-Sanomien viihteellisemmän luonteen huomioon ottaen tämä ei ole yllättävää. Helsingin Sanomat puolestaan uutisoi enemmän Marinin uraan liittyvistä asioista. Myös Helsingin Sanomissa oli Marinin yksityiselämää kuvailevaa sisältöä, mutta se oli yleensä jonkin eri teeman omaavan uutisen yhteydessä, eikä niinkään pääaiheena. Ilta-Sanomat taas uutisoi puhtaasti Marinin yksityiselämään liittyvistä asioista. Tästä on hyvänä esimerkkinä se, että Ilta-Sanomat omisti kokonaisen osion lehdestä pääministerin häistä uutisointiin.

Luulen, että tutkimustulokset voisivat olla erilaisia, mikäli olisin sisällyttänyt tutkimukseeni kaikki Helsingin Sanomien ja Ilta-Sanomien juttutyypit. Kuten aiemmin totesin, jätin pois esimerkiksi Helsingin Sanomissa esiintyvän Analyysi-juttutyypin, joka

sisältää usein toimittajan mielipiteitä, eikä näin ollen ole yhtä neutraali kuin perinteinen uutinen. Oletan, että molempien lehtien epävirallisemmat juttutyypit, kuten analyysit, kolumnit ja kommentit, voivat sisältää enemmän asiaa Marinin yksityiselämästä. Näiden juttutyyppeiden sisällyttäminen tutkimukseen olisi siis voinut muuttaa diskursseja ja representaatioita paljonkin. Oli kuitenkin osaltani tietoinen valinta keskittyä vain uutiseen neutraalina ja informatiivisena tekstilajina.

Vaikka kyseessä on pituudeltaan melko suppea työ, paljasti uutisten tarkastelu huomionarvoista tietoa diskursseista ja niiden rakentamasta representaatiosta. Tasa-arvotyö on Suomessa vielä kesken, ja puhumisen tapoihin tulee kiinnittää huomiota, etenkin median ammattilaisten toimesta. Tutkimukseni paljasti, että Mariniin liittyvä uutisointi on ollut osittain sukupuolittunutta. Toisinaan Marinin naiseuteen liittyvät roolit, kuten äitiys korostuivat aineistossa. Lisäksi hänen ikänsä ja sukupuolensa ovat osassa aineiston uutisia kyseenalaistuksen ja ihmettelyn kohteina.

Tutkimustulokseni olivat osittain yhteneviä muiden Mariniin liittyvien tutkimusten kanssa. Olen käsitellyt analyysissani näitä yhtymäkohtia. Erityisen paljon samoja havaintoja löytyi Aution (2023), Järvimäen (2024) sekä Roivaksen (2022) tutkielmista. Havaitsemamme Marinin representaatiot muotoutuivat osittain samankaltaisiksi, mikä selittyy varmasti osaltaan samantyyppisellä tutkimusaineistolla.

Mielestäni tutkielmani tarjosi mielenkiintoista tietoa Sanna Marinin pääministerikauden alkuajoilta ja hieman sitä edeltävältä ajalta. Onnistuin nähdäkseni analysoimaan aineistoani objektiivisesti ja luotettavasti. Poliittinen tilanne Suomessa ja maailmalla on muutamassa vuodessa ehtinyt muuttua kovasti, mutta tutkimustulokset lienevät edelleen relevantteja, koska tutkimani aineisto on aikansa kuva.

Vaikka Marin on ollut useamman opinnäytetyön aiheena viime vuosina, tutkimuskentällä lienee vielä paljon tilaa aihepiiriin liittyvälle tutkimukselle. Olisi kiinnostavaa vertailla esimerkiksi Mariniin liittyvää uutisointia hänen pääministerikaudellaan ja sen jälkeen. Voisi olla myös kiinnostavaa tutkia vain yhteen teemaan keskittyviä uutisia ja niissä aktivoituvia diskursseja. Myös multimodaalinen diskurssintutkimus uutisiin liittyen voisi olla mielenkiintoista; oli hieman harmillista joutua rajaamaan kuvat tutkimuksen ulkopuolelle, mutta tutkielman laajuuden huomioon ottaen se oli paras ratkaisu. Aineisto

ei tämänkaltaista tutkimusta ajatellen loppu kesken, vaan tutkittavaa riittää useille eri aloille ja eri tutkimusmenetelmien käyttäjille. Marinista uutisointi on jatkunut edelleen melko aktiivisena, vaikka hänen pääministerikautensa loppumisesta on jo jonkin verran aikaa.

LÄHTEET

- AUTIO, AILI 2023: *Ei mitään masterplania – Sanna Marinin Instagram-henkilöbrändin rakentuminen hybridissä mediatilassa*. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto.
- CAMERON, DEBORAH – OITTINEN, RIITTA (SUOM.) 1996: *Sukupuoli ja kieli: Feminismi ja kielentutkimus*. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- CONNELL, IAN 1998: *Mistaken identities: Tabloid and broadsheet news discourse. – Javnost – The Public Volume 5/1998 – Issue 3: Tablodization and the Media*. s. 11-31
- FAIRCLOUGH, NORMAN 1989: *Language and power*. Lontoo: Longman Group Limited.
- FAIRCLOUGH, NORMAN 1995: *Miten media puhuu. – Virpi Blom & Kaarina Hazard (suom.) Tampere: Vastapaino*.
- HALONEN, IRMA KAARINA 2006: *Sukupuolitettu uutishuone. – Anna Mäkelä, Liina Puustinen & Iris Ruoho (toim.) Sukupuolishow: Johdatus feministiseen mediatutkimukseen* s. 193–207. Helsinki: Gaudeamus.
- HALL, STUART 1997: *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. Lontoo: Sage Publications.
- HARP, DUSTIN – BACHMANN, INGRID 2018: *Gender and the Mediated Political Sphere from a Feminist Theory Lens. – Dustin Harp, Jaime Loke & Ingrid Bachmann (toim.), Feminist Approaches to Media Theory and Research* s. 183-194. Comparative feminist studies. Sveitsi: Springer International Publishing AG.
- JOKINEN, ARJA – JUHILA, KIRSI – SUONINEN, EERO 1999: *Diskurssianalyysi liikkeessä*. Tampere: Vastapaino.
- JÄMSÉN, ELINA 2022: *Tytöt vastaan pojat – tässä tulokset*. Uutisartikkeli. Yle 22.6.2022. <https://yle.fi/a/3-12502405> (9.3.2025).
- JÄRVIMÄKI, ROSANNA 2024: *Maabrändin onnenpotku vai pääministeri-instituution ravistelijä? Pääministeri Sanna Marinin representaatiot Helsingin Sanomissa*. Pro gradu -tutkielma. Lapin yliopisto.
- KARAPALO, KIA 2023: *Nahkatakkinen tyttö – Sanna Marinin representaatiot ulkonäköön liittyvässä uutisoinnissa*. Suomen kielen maisterintutkielma. Jyväskylän yliopisto.
- KETTUNEN, SIIRI 2022: *”Olen tanssinut, laulanut, juhlinut, tehnyt laillisia asioita” – Median valta ja vastuu Sanna Marinin bilekohussa elokuussa 2022*. Kandidaatintutkielma. Jyväskylän yliopisto.

- KNUUTTILA, TARJA – LEHTINEN, AKI PETTERI 2010: *Representaatio. Tiedon kivijalasta tieteiden työkaluksi*. Helsinki: Gaudeamus, Helsinki University Press.
- KOSKELO, ANNA-KAISA 2020: *Sanna Marinin hallituksen diskurssit Twitterissä joulukuussa 2019*. Suomen kielen maisterintutkielma. Jyväskylän yliopisto.
- KOUVO, TIA 2022: *Pääministerin rohkea pukeutuminen johtaa kohun pyörteisiin – Sanna Marinista julkaistun Trendin haastattelun uutisointi Helsingin Sanomissa, Iltalehdessä ja Ilta-Sanomissa*. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto.
- KS = *Kielitoimiston sanakirja*. 2024. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus. URN:NBN:fi:kotus-201433. Päivitettävä julkaisu. Päivitetty 19.3.2024.
- KUUSIPALO, JAANA 2011: *Sukupuolittunut poliittinen edustus Suomessa*. Tampere: Tampereen yliopisto.
- LEHTO, LIISA-MARIA 2023: Kieli ja osallisuuden eri ulottuvuudet Suomessa asuvien ulkomaalaistaustaisten diskursseissa.– Niina Hynninen, Irina Herneaho, Eeva Sippola, Johanna Isosävi & Mei Yang (toim.), *Kieli ja osallisuus* s. 194–223. AfinLA: Jyväskylä.
- LILJESTRÖM, MARIANNE 2004 (toim.): *Feministinen tietäminen – Keskustelua metodologiasta*. Tampere: Vastapaino.
- MILLE, KATHERINE WYLY–MCILVENNY, PAUL 2000: *Sosiaalinen sukupuoli ja suullinen vuorovaikutus: feministiset teorit ja sosiolingvistinen tutkimus*. – Kari Sajavaara, Arja Piirainen-Marsh (toim.), *Kieli, diskurssi & yhteisö* s. 257—297. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.
- NÄPPÄ, JANINA 2022: *Kuin nainen olisi lapsi miesten seassa: oululaisten käsityksiä tyttösanon käytöstä eri tilanteissa*. Kandidaatintutkielma. Oulun yliopisto.
- PAJURIUTTA, SATU 2016: *Tytöttely on jäänyt taka-alalle – vai onko? Naiseuden kehukset Helsingin Sanomien urheilusivujen arjessa*. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto.
- PERNU, EETU 2021: *”Mjäyöy oon kissa :3”: Sanna Marin -meemit Ylilautakeskustelualustalla*. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto.
- PATEMAN, ANNA – GROSS, ELISABETH 2013 (toim.): *Feminist challenges: social and political theory*. Abingdon: Routledge.
- PIETIKÄINEN, SARI – MÄNTYNEN, ANNE 2019: *Uusi kurssi kohti diskurssia*. Tampere: Vastapaino.

- RAJAMÄKI, TONI 2021: Liki 70 prosenttia suomalaisista lukee printti- tai digisanomalehteä päivittäin – nämä sanomalehdet tavoittavat ihmisiä eniten. Uutisartikkeli. Markkinointiuutiset 18.10.2021. <https://www.markkinointiuutiset.fi/artikkelit/liki-70-prosenttia-suomalaisista-lukee-printti-tai-digisanomalehteä-päivittäin-nämä-sanomalehdet-tavoittavat-ihmisiä-eniten> (20.2.2025).
- ROIVAS, ANNA 2022: ”Suomen pääministerin tehtävä on kova paikka”: Sanna Marinin johtajuuden representaation rakentuminen suomenkielisissä ja englanninkielisissä journalistisissa verkkoartikkeleissa. Pro gradu -tutkielma. Vaasan yliopisto.
- RUOHO, IRIS 2006: Julkisuudet, naiset ja journalismi. – Anna Mäkelä, Liina Puustinen & Iris Ruoho (toim.) *Sukupuolishow: Johdatus feministiseen mediatutkimukseen* s. 171–192. Helsinki: Gaudeamus.
- SAARENMAA, KAISA – KOHVAKKA RAULI 2022: Verkkomedian seuraaminen yleisty erityisesti pandemian alussa – toisena vuotena muutokset pienempiä. Artikkelit. Tilastokeskus 3.3.2022. <https://stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2022/verkkomedian-seuraaminen-yleistyi-erityisesti-pandemian-alussa-toisena-vuotena-muutokset-pienempia> (8.3.2025).
- SALMINEN, JUHO 2024: Näin HS sijoittaa puolueet ja ehdokkaat arvokartalle. Uutisartikkeli. 6.6.2024. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000010457779.html> (8.3.2025).
- TOIVONEN, TERHI 2023: Paluu kotiin. Uutisartikkeli. Yle 14.8.2023. <https://yle.fi/a/74-20045107> (3.3.2025).
- UUTISMEDIAN LIITTO 2024: Lähes kaikki suomalaiset lukevat sanomalehtiä – digilukemisen vahva kasvu jatkuu. Tiedote. Uutismedian liitto 20.9.2024. <https://www.uutismediat.fi/ajankohtaista/lahes-kaikki-suomalaiset-lukevat-sanomalehtia-digilukemisen-vahva-kasvu-jatkuu/> (6.3.2025).
- VISK = HAKULINEN, AULI – VILKUNA, MARIA – KORHONEN, RIITTA – KOIVISTO, VESA – HEINONEN, TARJA RIITTA – ALHO, IRJA 2008: Ison suomen kieliopin verkkoversio. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, Helsingin yliopiston suomen kielen ja kotimaisen kirjallisuuden laitos. URN:ISBN:978-952-5446-35-7. <https://scripta.kotus.fi/visk/etusivu.php>.

WASS, HANNA – KAUPPINEN, TIMO M. 2024: Sukupuolisakset äänestyslipulla: sukupuolen ja iän yhteys äänestäjien poliittisiin valintoihin. – Rajavuori, Anna (toim.), *Eriarvoisuuden tila Suomessa* s. 72–105. Kalevi Sorsa -säätiö. Tallinna Raamatutrükikoda, Viro.

LIITE. Tutkimusaineisto.

Helsingin Sanomat

Harju, Jukka: HS 10.12.2019 s. 8–9: *Aatteellinen, visionäärinen ja rohkea*

Berner, Anna-Sofia: HS 8.3.2020 s. 17: *Sanna Marin innosti New Yorkissa*

Westrén-Doll, Joakim: HS 18.12.2021 s. 10–12: *Miten kohu muuttui meemivyöryksi?*

Hartikainen, Jarno: HS 11.12.2019 s.14–15: *Uusi yritys puhtaalta pöydältä*

Kukkonen, Laura: HS 9.3.2020 s. 16: *Pääministeri Sanna Marin ymmärtää Kreikan toimia*

Harju, Jukka – Jokinen, Juho: HS 4.12.2019 s. 12–13: *”Mariinit” luottavat tamperelaiseen, Vantaalla vaihdettaisiin Antti Anttiin*

Kervinen, Elina: HS 30.8.2020 s. 11: *EK:sta kritiikkiä Marinin puheille*

Kervinen, Elina HS 30.8.2020 s.11: *Marin: ”Oliko juuri nyt tarpeen sulkea kannattava tehdas?”*

Raeste, Juha Pekka: HS 1.3.2020 s. 6–7: *Hallitukseen suhtaudutaan suopeasti*

Aittokoski, Heikki – Saarinen, Juhani: HS 24.1.2019 s. 15: *Sanna Marin on vasemmistolaisin*

Luukka, Teemu: HS 23.8.2020 s. 12: *Rinne: Lopetetaan toisten kampittaminen*

Hiilamo, Elli-Alina: HS 5.12.2019 s. 6–7: *Pääministeri nousee SDP:n seuraavasta sukupolvesta*

Hiilamo, Elli-Alina – Sutinen, Teija – Nalbantoglu, Minna: HS 9.12.2019 s. 8: *Marin on jämäkkä punavihreä*

Kauppinen, Liisa: HS 10.12.2019 s. 11: *Twiiitistä kansainvälinen puheenaihe*

Kervinen, Elina: HS 15.2.2021 s. 10: *Olli Rehn saa eniten suosiota HS:n presidenttikyselyssä*

Nalbantoglu, Minna: HS 17.12.2021 s.16: *Tyytyväisyys Marinin toimintaan väheni*

Torvinen, Pekka – Nalbantoglu, Minna – Tyystjärvi, Ilona – Ilkka, Ilmo: HS 9.12.2021 s.10: *Pääministeri Sanna Marin: ”Pyydän anteeksi omaa toimintaani”*

Hiilamo, Elli-Alina – Turunen, Joonas: HS 23.7.2020 s. 12– 13: *Marin puolusti EU-huippukokouksen tuloksia*

Aaltonen, Joonas: HS 3.8.2020 s. 14: *Pääministeri Sanna Marin meni naimisiin lauantaina*

Huhtanen, Jarmo: HS 22.10.2021 s. 16: *Lääkäriliitto tuomitsee Sanna Marin -mielipidekirjoituksen*

Ilta-Sanomat

- Kujala, Piia – Havula, Pipsa: IS 6.7.2020 s. 13: *Marin siivoaa ja ottaa joskus oluen*
- Vuorinen, Terho: IS 11.12.2019 s. 9: *7,5:n oppilas peruskoulussa*
- Lapintie, Nelli – Varjus, Seppo: IS 4.12.2019 s. 10–11: *Kummasta uusi pääministeri?*
- Enqvist, Niina: IS 14.12.2021 s. 24–25: *Yllättävä imagonmuutos*
- Vesala, Hanna: IS 3.7.2020 s. 12: *Pääministeri Sanna Marinin isä on kuollut*
- Lietsala, Linda: IS 3.8.2020 s. 9: *”Halusin suunnitella uudenlaisen hääpuvun”*
- Ripaoja, Anttijuusi – Koivisto, Elina: IS 14.12.2021 s. 18: *Elon Musk sai vastauksen Sanna Marinilta*
- Lehto, Mika – Vesala, Hanna: IS 25.10.2021 s. 4–5: *”Olen 35-vuotias perheenäiti”*
- Utula, Katri: IS 7.10.2021 s. 16–17: *Siivousvimmainen pääministeri*
- Suvinen, Teemu: IS 21.1.2020 s. 7: *Ylen Efter Nio: Marin ei halunnut valtaan keväällä 2019*
- Manninen, Laura: IS 22.8.2020 s. 6: *”Johtajuuden paluu”*
- Vesala, Hanna: IS 12.6.2021 s. 11: *”Hyvä Sanna, pyydän...”*
- Luotonen, Anniina: IS 26.5.2020 s. 16: *Koronarajoitusten purku saa vauhtia*
- Särkkä, Heini: IS 9.4.2020 s. 8: *Uudenmaan eristys voidaan ehkä päättää*
- Kuparinen, Jesse: IS 29.6.2020 s. 6: *Perätön väite Marinista ehti levitä maailmalla*
- Kauppinen, Ina: IS 18.2.2021 s. 17: *Sanna Marin pääsi Time-lehden listalle*
- Kuparinen, Jesse: IS 3.8.2020 s. 6–7: *”Aivan ihana uutinen”*
- Lakka, Päivi: IS 9.9.2020 s. 8: *Hallitusohjelman avaaminen mahdollista*
- Salomaa, Alina: IS 13.8.2020 s. 15: *Näin sujui kuherruskuukausi*
- Waris, Olli: IS 11.3.2021 s. 7: *Marin nosti esiin ison uhkakuvan*